

BEGJÆRING
TIL TARIFFNEMNDA
OM FORTSATT ALLMENNGJØRING
(VO/Industri)

Begjærende part: Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Torggt. 12, 0181 OSLO

Berørte forbund: 1. Fellesforbundet (FF),
Lilletorget 1, 0184 OSLO

Prosessfullmektig: Advokat Håkon Angell, LO,
Torggt. 12, 0181 OSLO

Tariffmotparter: 1. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO),
Postboks 5250 Majorstua, 0303 OSLO
2. Norsk Industri (NI),
Postboks 7072 Majorstua, 0306 OSLO

* * *

I.

Det vises til forskrift av 09.12.22 nr 2170 (FOR-2022-12-09-2170) om allmenngjøring av Industrioverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien. Forskriften angir en delvis allmenngjøring av Industrioverenskomsten/VO-delen 2022-2024 mellom LO/FF og NHO/NI.

I medhold av lov om allmenngjøring § 8 fremmer LO med dette krav om fortsatt allmenngjøring for perioden 2024-2026.

II.

I henhold til allmenngjøringsloven § 7 annet punktum opphører vedtak om allmenngjøring å gjelde dersom partene i tariffavtalen ikke har fremsatt krav om nytt vedtak *innen en måned* etter at tariffavtalen er avløst av en ny avtale.

Tariffrevisjonen 2024 mellom Fellesforbundet og Norsk Industri ble gjennom forhandlinger og meklingsmøter frem til den 07.04.24 enige om en anbefalt avtale.

Bilag 1: Riksmeklerens møtebok i sak 2024-002 vedrørende tariffrevisjonen 2024 for Industriooverenskomsten

Industriooverenskomsten 2022-2024 ble avløst av ny avtale den 07.05.24 etter at Riksmeklerens forslag ble godkjent ved uravstemning. Frist for å begjære fortsatt allmenngjøring vil da utgå 07.06.24.

III.

Industriooverenskomstens bransjebestemmelser for verksteds- og teknologiindustrien har følgende nye satser for perioden 01.04.24 til 31.03.26 relatert til § 3 i dagens forskrift:

§ 3.Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører produksjons-, montasje- og installasjonsarbeid i skips- og verftsindustrien, jf. § 2, skal ha en lønn per time på minst:

- a) kr 211,79 for fagarbeider
- b) kr 202,14 for spesialarbeider
- c) kr 192,61 for hjelpearbeider.

Arbeidstakere som er ansatt på henholdsvis bedrift eller fast arbeidssted, som blir sendt på arbeidsoppdrag utenfor henholdsvis bedriften eller det faste arbeidsstedet, og hvor overnatting er nødvendig på grunn av arbeidsoppdraget, skal betales et tillegg per time på:

- a) kr 42,36 for fagarbeider
- b) kr 40,43 for spesialarbeider
- c) kr 38,52 for hjelpearbeider.

Tillegg som nevnt over tilkommer også arbeidstakere som er ansatt på reisebetingelser hvor det forutsettes at arbeidstaker arbeider på forskjellige steder/arbeidsplasser i sitt arbeidsforhold, når arbeidsoppdraget krever overnatting.

På arbeidsplasser med skiftarbeid skal det betales et tillegg per time på:

- a) For toskiftarbeid (36,5 timer pr. uke):
 - 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
 - 2. skift: kr 22,75
- For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 48,61
Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften: kr 69,69

Enhver time utover kl. 24.00 betales med tillegg som for 3. skift: kr 34,93.

b) For treskiftarbeid (35,5 timer pr. uke):

1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet

2. skift: kr 23,45

3. skift: kr 34,93

For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 50,02

Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften: kr 71,66

c) For helkontinuerlig treskiftarbeid (33,6 timer pr. uke):

1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet

2. skift: kr 24,85

3. skift: kr 36,86

For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 52,81

Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften: kr 75,72

Ved omregning fra ordinær arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes følgende tabell:

fra 37,5 timer-36,5 timer: 2,74 %

fra 37,5 timer-35,5 timer: 5,63 %

fra 37,5 timer-33,6 timer: 11,61 %.

Satsene er inntatt på side 6 i Riksmeklerens forslag, under punkt 8. *Økning av overenskomstsatser.*

IV.

LO og Fellesforbundet konstaterer at utenlandsk arbeidskraft fortsatt er svært viktig for å holde oppe aktivitetsnivået i norsk skips- og verftsindustri, og at en høy andel av de utenlandske arbeidstakerne rekrutteres fra EU-land i Øst-Europa. Lønnsstatistikken fra 2022 (jfr. bilag 5) viser at 42 prosent av de registrerte lønnsforholdene i manuelle yrker i næringen var knyttet til personer med utenlandsk bakgrunn (hvorav en stor andel kommer fra østlige EU-land). Dette er omtrent på samme nivå som i 2020. I tillegg kommer utsendte arbeidstakere.

Det kommer i tillegg betydelig sysselsetting via bemanningsforetak og innleie, som ikke inngår i disse tallene. Tidligere analyser fra Fafo indikerte at mer enn en femtedel av lønnskostnadene til bedrifter som bygger skip m.m. gikk til innleid arbeidskraft.¹ Denne andelen er nå drøye 25 prosent.² Utenlandske arbeidstakere (og særlig østeuropeere) har vært sterkt overrepresentert blant ansatte i bemanningsforetak.³ Dette er fortsatt situasjonen - i 2023 hadde 59 prosent av de sysselsatte i bemanningsforetak utenlandsk bakgrunn. 31 prosent av de innleide arbeidstakerne var ikke bosatte lønnstakere, og 35 prosent kom fra østeuropeiske EU-land.⁴ Den reelle andelen utenlandske arbeidstakere i skips- og

¹ Nergaard, K., *Omfanget av inn- og utleie i norsk arbeidsliv. Målemetoder og omfang*. Fafo-notat 2021:17.

² Statistisk sentralbyrå, tabell 12910: Hovedtall for alle foretak og bedrifter, etter næring (SN2007), foretak/bedrift, statistikkvariabel og år.

³ Nergaard, K., *Tilknytningsformer i norsk arbeidsliv. Sluttrapport*. Fafo-rapport 2018:38.

⁴ Statistisk sentralbyrå, tabell 11613: Sysselsatte. 4. kvartal, etter statistikkvariabel, bosettingsstatus, næring (SN2007), landbakgrunn og år.

verftsindustrien er dermed etter alt å dømme enda høyere enn det som framkommer av lønnsstatistikken for næringen.

Det er videre grunn til å påregne stabil aktivitet i sektoren også framover. Ifølge Statistisk sentralbyrå⁵ er den generelle vurderingen av utsiktene for den nærmeste perioden framover positiv for industrien som helhet. Industrilederne forventer høyere produksjonsvolum og vekst i gjennomsnittlig sysselsetting. Det forventes uendret ordretilgang fra hjemmemarkedet, mens det for eksportmarkedet er ventet en oppgang. Samlet ordrebeholdning er forventet å holde seg uendret.

Bilag 2: Statistisk sentralbyrå 18.04.2024, Industriproduksjonen noe ned i 1. kvartal, men positive forventninger for 2. kvartal.

Norsk Industri melder i sin konjunkturrapport for 2024 at oljeskattepakken, god oljepris og solid etterspørsel innen maritim industri gir et fortsatt høyt aktivitetsnivå for denne delen av industrien. De forventer også en aggregert sysselsettingsvekst i industrien, men at denne vil avta noe i løpet av 2024.⁶

Bilag 3: Utdrag fra PowerPoint presentasjon - Norsk Industris konjunkturrapport 2024, plansje 8 og 10

V.

Allmenngjøringsforskriften for skips- og verftsindustrien har virket siden 2008, og bør være godt kjent for de aller fleste aktørene i bransjen. Til tross for dette har Arbeidstilsynets tilsynsstatistikk gjennom årene vist at det fortsatt er et betydelig antall brudd på regelverket.

I perioden 2020-21 gjennomførte det tverretatlige a-krimprosjektet i Møre og Romsdal omfattende undersøkelser og kontroll av åtte skipsverft i. Det ble da avdekket utnyttelse av arbeidstakere og annen alvorlig arbeidslivskriminalitet i deler av verftsindustrien i Møre og Romsdal. Kontrollatene karakteriserte funnene som nedslående og alvorlige, og pekte på at utnytting av arbeidstakere og andre former for arbeidslivskriminalitet ga de useriøse et konkurransefortrinn i forhold til seriøse aktører.⁷

Ifølge Arbeidstilsynet er utenlandsfødte, og særlig arbeidstakere som er i Norge på korttidsopphold, generelt mer utsatt for å få lønn under allmenngjort minstenivå enn norskfødte arbeidstakere. Tilsynet erfarer at mange oppdragsgivere enten mangler kunnskap om at de har et slikt ansvar, eller at de ikke har tilstrekkelige ressurser og systemer til å følge opp påseplikten i praksis.⁸

⁵ Statistisk sentralbyrå 18.04.2024, Industriproduksjonen noe ned i 1. kvartal, men positive forventninger for 2. kvartal. <https://www.ssb.no/energi-og-industri/industri-og-bergverksdrift/statistikk/konjunkturbarometer-for-industri-og-bergverk/artikler/pessimistiske-forventninger-til-1.kvartal-i-industrien-copy>

⁶ <https://www.norskindustri.no/siteassets/dokumenter/rapporter-og-brosjyrer/konjunkturrapporten/2024/konjunkturrapporten-2024---hoveddokument.pdf>

⁷ A-krim samarbeidet i Møre og Romsdal 03.05.2022: Verftsprosjektet – sluttrapport. <https://www.arbeidstilsynet.no/contentassets/2fe781cd9b0e43a4924308b5aaf7f72b/verftsprosjektet-sluttrapport-akrimsamarbeidet-more-og-romsdal.pdf>

⁸ Arbeidstilsynet (2024), Arbeidstilsynets risikobilde – sammendrag. <https://www.arbeidstilsynet.no/globalassets/rapportar/risikobilde/risikobilde-sammendrag.pdf>

I perioden 2022-2023 gjennomførte Arbeidstilsynet 36 tilsyn i verft med allmenngjøringsforskriften. Samlet sett var det i gjennomsnitt 14 prosent brudd på de kontrollerte punktene. Andelen brudd var størst når det gjaldt inngåelse av avtale om dekning av utgifter til reise, kost og losji (25 prosent) og utbetaling av tillegg til lønn for oppdrag hvor overnatting er nødvendig (18 prosent). Det ble også avdekket brudd på lovverket i 25 prosent av tilfellene når det gjaldt overtidsbetaling.

Bilag 4: E-post fra Morten Støver i Arbeidstilsynet til Fellesforbundet, datert 24.01.24.

Bilag 5: Notat om tilsyn med allmenngjøring innenfor verft i perioden 2022-2023

Funnene fra Arbeidstilsynet og andre kontrolletater viser at potensialet for lønnsdumping fortsatt er høy innenfor skips- og verftsindustrien.

Fafo v/Elin Svarstad og Bjorn Dapi, har i Fafo-notat 2024:08 utarbeidet en analyse av den lønnsmessig fordeling innenfor allmenngjorte områder. Analysen er basert på SSBs sin lønnsstatistikk fra høsten 2022.

Bilag 6: Fafo-notat 2024:08 om "Lønn i allmenngjorte bransjer, 2022" v/Elin Svarstad og Bjorn Dapi

Den lønnsmessige fordeling blant arbeidstakere i skips- og verftsindustrien er inntatt i pkt 6 (side 20 i analysen). Analysene viser at samlet sett er det små endringer i fordelingen av lønnsforhold fra 2020 til 2022. Totalt sett lå kun 3 prosent av de sysselsatte i manuelle yrker under minstesatsen for hjelpearbeider på 172,44 kroner i timen i november 2022. 8 prosent lå på eller rett over minstesatsen. Resten, nesten 9 av 10 lønnstakere, hadde en timelønn på 198 kroner eller mer. Den høyeste andelen lønnsforhold under satsen var blant ikke-bosatte arbeidstakere - 6 prosent.

Forskjellene mellom norske og bosatte utenlandske arbeidstakere har blitt mindre med årene. Men, analysene viser at lønnen til ikke bosatte utenlandske arbeidstakere og nyankomne utenlandske arbeidstakere i langt større grad ligger nært minstelønngulvet. Mens 7-10 % av norske og bosatte arbeidstakere hadde en timelønn 172 til 197 kroner timen (minstesats+15 prosent), gjaldt dette 20 % av ikke bosatte og nyankomne. Tallene må anses som høye ettersom statistikkgrunnlaget, som er hentet fra SSB, ikke omfatter utsendte arbeidstakere fra utenlandske selskaper, hvor det kan forventes at lønnsnivået er enda lavere.

Tallene viser med tydelighet at for en stor gruppe av de utenlandske arbeidstakerne fastsettes lønna ut fra de allmenngjorte minstesatsene, og i en del tilfeller lavere, og at det ligger et kontinuerlig sterkt lavlønnspres i næringen.

Dersom det allmenngjorte lønngulvet fjernes, vil det medføre høy risiko for at lønninger og tillegg som i dag er regulert gjennom forskriften, synker langt under tariffmessige standarder. Dette vil ikke bare innebære økt sosial dumping, men også gi svært uheldige virkninger for tariffbundne virksomheter som vil få en betydelig økning i lavlønnskonkurransen fra ikke tariffbundne bedrifter.

VI.

LO vil, på samme måte som i tidligere begjæringer til Tariffnemnda, understreke at den allmenngjorte delen av Industriooverenskomsten som omfatter skips- og verftsindustrien er bærebjelken i frontfaget.

Frontfagsmodellutvalget (Holden 4-utvalget) leverte sin rapport i desember 2023. I utredningen beskrives det at arbeidsinnvandringen har bidratt til økende lavlønnskonkurransen og sosial dumping i lite organiserte deler av arbeidslivet, og at dette har blitt møtt med blant annet allmenngjøring av tariffavtaler og økt innsats mot arbeidslivskriminalitet. Utvalget framholder at allmenngjøring bidrar til å holde lønningene oppe, slik at innvandrere får en avlønning mer på linje med innenlandske arbeidstakere. Utvalget uttalte blant annet at:⁹

«Arbeidsinnvandring kan påvirke det institusjonelle rammeverket for lønnsdannelsen ved at andelen bedrifter og arbeidstakere utenfor det organiserte arbeidslivet øker. Hvis bedrifter uten tariffavtaler kan få tak i arbeidskraft til vesentlig lavere lønn gjennom arbeidsinnvandring, vil det kunne svekke konkurransesituasjonen til bedrifter som følger kollektive tariffavtaler. Det vil kunne svekke koordineringen i lønnsdannelsen, og dermed også svekke frontfagsmodellen. Allmenngjøringsinstituttet bidrar til å motvirke en slik utvikling.» (s.200)

LO vil også vise til «Senter for lønnsdannelse Rapport nr. 1- 2015, Frontfagsmodellen i fortid, nåtid og fremtid», hvor det i rapportens sammendrag fremheves at:

«Hovedtrekkene ved den norske frontfagsmodellen er utviklet gjennom fleksible tilpasninger til endringer i økonomi og samfunn. Dens suksess skyldes at lønn fjernes som konkurransevirkemiddel, både mellom bedrifter og arbeidstakere. En aktiv finans- og pengepolitikk kan da oppnå full sysselsetning. Virkemiddelet er koordinerte tarifforhandlinger på tvers av grupper og sektorer. Trues tariffavtalens rolle og partenes koordinerings-vilje, trues også frontfagsmodellen. Dette er utgangspunktet når denne rapporten fokuserer på modellens utfordringer fra innvandring, næringsendringer, teknologiske endringer, inntektsskjevheter og utøvelse av pengepolitikken.»

Rapportens innhold og konklusjoner er like riktige og relevante i dag, og viser et særlig behov for en videreføring av allmenngjøringen innenfor frontfaget for å ivareta den norske modellen.

Ovennevnte viser også, på samme måte som Høyesteretts vurderinger og konklusjoner i STX-saken (HR-2013-496-A – Rt-2013-258), nødvendigheten av å stille krav om utgiftsdekning i tråd med forskriften § 7 om dekning av reise, kost og losji.

LO legger etter dette til grunn at det fortsatt vil være behov for allmenngjøring som et nødvendig tiltak for å oppnå likeverdige lønns- og arbeidsvilkår mellom innenlandsk og utenlandsk arbeidskraft innenfor verftsindustrien.

VII.

LO ber Tariffnemnda om å fatte vedtak overensstemmende med følgende

⁹ NOU 2023: 30 Utfordringer for lønnsdannelsen og norsk økonomi, se side 200.

Påstand:

Forskrift av 09.12.22 nr 2170 (FOR-2022-12-09-2170) om allmenngjøring av Industriooverenskomsten for skips- og verftsindustrien videreføres med reviderte satser i henhold til bransjevise bestemmelser knyttet til Verksteds- og teknologiindustrien i Industriooverenskomsten 2024-2026.

* * *

Denne begjæring er elektronisk signert og sendt til nemnden ved epost.

Oslo, 04.06.2024

Håkon Angell
advokat

RIKSMEKLERENS MØTEBOK

i sak 2024-002 mellom

FELLESFORBUNDET

på den ene side

og

NORSK INDUSTRI

på den annen side

vedrørende Tariffrevisjonen 2024 – Industriooverenskomsten.

Den 3., 4., 5., 6. og 7. april 2024 ble det avholdt meklingsmøter på Thon Hotel Opera, Oslo under ledelse av riksmekler Mats Ruland og medmekler Richard Saue.

Til stede for partene:

Fellesforbundet: Jørn Eggum, Kine Asper Vistnes, Bjørn Sigurd Svingen, Richard Storevik, Tor Ivar Karlsen, Jens Hermansson, Stein Andre Olsen, Johan Hovind, Stein Sigurd Haugen, Sverre Thorsø, Finn Madssen Jr., Kai Johansen, Hans Petter Anker Bærem, Jørn Inge Hestnes, Rune Eriksson, Mariann Rustad, Kai-Runar Svarstad, Cathrine Helen Ulvøy, Rune Hantho, Atle Dahl, Knut Øygard, Niels Edvard Killi, Stig Lundsbakken, Dag Odnes, Bård Jordfald, Kristian Ilner, Inger Karin Hagerup, Morten Larsen, John Trygve Tollefsen, Steffen Høiland, Monika Djordjevic, Vegard Grøslie Wennesland

Norsk Industri: Henrik Mathiassen, Terje Bråthen, Ronny Langset, Siri Stie, Trygve Dahle, Alf Gunnar Tollaksen, Anders Waage, Kennet Høyland, Torgeir Steen, Ørjan Stengelsrud, Aina Beate Larsen, Ove Helgesplass, Arne Henning Rasmussen, Erling Kornkveen, May Britt Nyvoll Boga, Bjørn Johan Hope, Ståle Kyllingstad, Knut Sunde, Carla Botten-Verboven, Terje Hovet, Hans-Martin Møllhausen, Linn Catrine Sjølund, Nora Køber Garvoll, Jeanette Iren Moen, Tone Kjersti Belsby, Nina Melsom, Henriette C. Piene Grønvold og Cathrine Westlie Eidal.

Det ble fremlagt:

1. Melding om plassoppsigelse fra Fellesforbundet, mottatt 21. mars 2024.
2. Riksmeklerens forbud mot arbeidsstans, datert 21. mars 2024.
3. Fellesforbundets begjæring om at meklingen avsluttes, datert 2. april 2024.
4. Diverse dokumenter.

Meklingen fant sted i fellesmøter og særmøter.

Riksmekleren framla forslag i samsvar med vedlegg til møteboka.
Begge parter meddelte at de anbefalte forslaget og vil sørge for relevant saksgang videre.

Svarfrist ble satt til 8. mai 2024 kl. 12.00.

Meklingen ble avsluttet 19:30.

Mats Ruland

RIKSMEKLERENS SKISSE

I sak 2024-002 mellom

**Fellesforbundet
På den ene side**

og

**Norsk Industri
På den annen siden**

Vedrørende Tariffrevisjonen 2024 - Industrioverenskomsten

1. Lønnstillegg

1. Det gis et generelt tillegg på kr 7,00 pr. time til alle.
2. I tillegg til lønnstillegget under punkt 1, gis det et Teko-tillegg på kr 3,50 pr. time til alle arbeidstakere omfattet av Industriooverenskomstens Tekodel
3. Lønnstillegg under punkt 1 og 2 innarbeides i overenskomsten på vanlig måte.

2. En helhetlig kompetansereform

Under forutsetning av tilstrekkelig statlig medfinansiering og reformert tilbudsstruktur er Fellesforbundet og Norsk Industri enige om å følge opp en kompetansereform for Frontfaget (Industriooverenskomsten) gjennom følgende tiltak:

- Fellesforbundets medlemmer omfattet av Industriooverenskomsten (VO, TEKO og TD) gis rett til ulønnet utdanningspermisjon for bransjerelevant etter- og videreutdanning inntil 2 uker (75) timer per kalenderår med inntektssikring på nærmere fastsatte vilkår.

Ved pålegg fra bedriften om videreutdanning skal dette legges til ordinær arbeidstid. Om en slik videreutdanning skjer etter ordinær arbeidstid, så skal den betales som for overtid bestemt.

- Industriens kompetansefond
 - Fellesforbundet og Norsk Industri er innstilt på å opprette Industriens kompetansefond.
 - Industriens kompetansefond skal bl.a. forvalte fondsmidler samt utbetale refusjon for inntektssikring for ansatte som deltar i bransjerelevante etter- og videreutdanning for yrkesfag i bedrifter omfattet av Industriooverenskomsten inntil 2 uker (75 timer) per kalenderår.
 - Retten til ulønnet bransjerelevant etter- og videreutdanning med inntektssikring forutsetter tilstrekkelig fondsmidler.
- Partsbidrag til Industriens kompetansefond
 - Arbeidsgivere bundet av Industriooverenskomsten vil innbetale årlig et arbeidsgiverbidrag tilsvarende 1/3 av årlig behov for fondsmidler iht ambisjon om å tilby EVU løp for 10 % av årsverkene i Industriooverenskomsten.
 - Innbetaling skjer fra det tidspunkt partene blir enige om.
 - Kostnader til partsbidrag skal medregnes i rammen for tariffoppgjøret for det år hvor innbetalingen starter.

- Forskuttering av inntektstap for inntil 2 uker (75 timer) per kalenderår
 - Arbeidsgiver er innstilt på å forskuttere lønn til ansatte som deltar i bransje- eller bedriftsrelevant etter- og videreutdanning for inntil 75 timer per kalenderår.
 - Forskuttering av lønn forutsetter rett til refusjon av fulle lønnskostnader (inkl sosiale kostnader) fra Industriens kompetansefond.
 - Arbeidstakers rett til forskuttet lønn gjelder ikke dersom det ikke finnes tilstrekkelige fondsmidler i Industriens Kompetansefond.
- Retten til deltakelse i bransjerelevant etter- og videreutdanning med inntektssikring inntil 2 uker (75 timer) forbeholdes ansatte som har vært ansatt hos arbeidsgiver i minst 2 år.

Permisjon kan ikke kreves dersom når det vil være til hinder for arbeidsgivers forsvarlige planlegging av drift og personaldisponeringer, jf aml §12-11 (2)

- Lokale parter vil gjennom lokalt kompetanseutvalg drøfte hvilke bransje- og bedriftsrelevante etter- og videreutdanningstilbud som er aktuelle for den enkelte bedrift og ansatte.
- Siste avsnitt i Industriooverenskomsten fellesdel § 3.1.2 slettes fra det tidspunkt kompetansereformen for Frontfaget trer i kraft.

~~"For at den enkelte skal motiveres og gis mulighet til etter- og videreutdanning, kan det etter enighet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker gis anledning til å gjennomføre kompetansehevende tiltak som nevnt over av inntil 7,5 timers varighet pr. år, betalt med ordinær lønn. Innvilgelse av dette krever en målsetting om fullføring og at arbeidstaker selv bidrar med nødvendig egeninnsats i fritiden. Øvrige kriterier avtales lokalt."~~

- **Utvalg**
Det nedsettes et partssammensatt utvalg som skal vurdere opprettelse av nytt fellesbilag i Industriooverenskomsten om Kompetanseutvikling.

Partene vil i utvalgsarbeidet ta en helhetlig gjennomgang av alle bestemmelser om kompetanseutvikling/opplæring i Industriooverenskomsten

Se vedlegg 1 og 2

3. Språkopplæring

Når det gjelder krav om språkopplæring så viser Norsk Industri og Fellesforbundet til Stortingsmelding 17 (2023–2024) *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp*, som blant annet sier:

For å utvikle gode språkferdigheter trengs det tilgjengelige og gode muligheter til språkopplæring og jevn kontakt med lokalsamfunn og arbeidsliv. Regjeringen har etablert et nasjonalt digitalt språkopplæringstilbud som skal gjøre det lettere å kombinere språkopplæring og arbeidsdeltakelse.

Det er et mål for regjeringen å bygge ned språkbarrierene for å komme inn i og bli værende i arbeids-livet, og å styrke norskopplæringen til de gruppene som har begrenset tilgang til gratis norskopplæring.

Norsk Industri og Fellesforbundet vil avvente regjeringens tiltak og ser viktigheten av å styrke norskopplæringen for arbeidsinnvandrere.

4. Partsammensatte utvalg for tariffperioden 2024 – 2026

4.1 Havvind

Det vises til partssammensatt utvalg i tariffperioden 2020-2022 og 2022-2024 vedrørende mulige reguleringer av lønns- og arbeidsvilkår for arbeid offshore som ikke er relatert til olje og gassvirksomheten. Partene har igangsatt utvalgsarbeidet, men arbeidet er ikke slutført.

Det er enighet om at partene viderefører utvalget for tariffperioden 2024- 2026. Utvalget skal levere sin rapport innen utgangen av oktober 2025.

4.2 Fullføringsreformen

Fullføringsreformen og endringer i Opplæringsloven innebærer utvidelse av rettigheter for både ungdom og voksne med flere utdanningsløp som forutsetter læretid i bedrift. Partene er enige om å nedsette et felles utvalg for å vurdere forslag til eventuelle justeringer av dagens tekst i tariffavtalen som følge av fullføringsreformen og den planlagte nye opplæringsloven. Utvalget skal levere en rapport innen 1. oktober 2025

4.3 Videreutvikling av Industrioverenskomsten og overenskomstens omfang

Fellesforbundet og Norsk Industri vil i tariffperioden 2024-2026 videreføre utvalget fra tariffperioden 2022-2024 som skal evaluere lokal praksis med innføringen av bilag 5 i VO-bedriftene.

Utvalget skal bidra til felles informasjon om hva som ligger i de nye avtalebestemmelsene og hvilke muligheter og forpliktelser som følger av disse.

Utvalget skal også vurdere om de generelle tariffbestemmelsene i bilag 5 bør videreutvikles med mulige andre overenskomstforpliktelser for denne gruppen arbeidstakere.

Utvalget skal samtidig innhente erfaringer med tillitsvalgtes rolle.

5. Avtaleperiodens lengde

Denne overenskomsten trer i kraft pr. 1. april 2024 og gjelder til 31. mars 2026 og videre
1 – ett - år om gangen dersom den ikke av en av partene blir sagt opp skriftlig med
2 – to - måneders varsel

6. Reguleringsbestemmelser for 2. Avtaleår

Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO eller det organ LO bemyndiger om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjonen på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs representantskap eller det organ LO bemyndiger og NHOs representantskap. Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 - fjorten - dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 14 - fjorten - dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april 2025).

7. Øvrige overenskomstkrav

7.1 Fellesdelen

7.1.2 § 6.2 Regulering av satser

Endres i samsvar med det generelle tillegget.

7.2 VO-delen

7.2.1 6.5.1 pkt. 4 Betaling for reisetid (begynnelse/avslutning)

Til protokollen:

Partene er enige om at retten til hjemreise etter § 6.5.4 er utvidet. Partene vil utforme tekst til bestemmelsen i god tid før opptrykking av overenskomst for 2024-2026.

7.2.2 Bilag 3 Rammeavtale for innarbeidingsordninger på land med daglig arbeidstid ut over 10,5 timer med/uten søndagsarbeid

Bilag 3 til VO-delen videreføres i tariffperioden 2024 - 2026

7.3 TD-delen

De endringer som gjøres i VO-delen med bilagene, gjøres tilsvarende i TD-delen der denne har sammenfallende bestemmelser.

8. Økning av overenskomstens satser

8.1 Fellesdelen

8.1.1 § 7.1 Godtgjøring for helligdager og 1. og 17. Mai

	Ny sats
7.1.1.8 Helkont. skiftarb. for hvert fulle arbeidete skift	Kr 56,51

8.1.2 § 8.2 Matpenger og forpleining

	Ny sats
Matpengesatsen	Kr 107

8.1.3 Fellesbilag 9 Varig tilrettelagt i ordinær virksomhet (VTO)

Satsen heves i tråd med reguleringen av VTO-bilaget

	Ny sats
Minstesats VTO	kr

8.2 VO-delen

8.2.1 § 3.1 Minste timefortjeneste

	Nye satser
3.1.2.1 Fagarbeider	kr 211,79
Etter 1 års arbeid som fagarbeider	kr 213,73
3.1.2.2 Spesialarbeider	kr 202,14
Etter 1 års arbeid som spesialarbeider	kr 204,20
3.1.2.3 Hjelpearbeider	kr 192,61
Etter 1 års arbeid som hjelpearbeider	kr 194,53

8.2.2 § 5.3 Skifttillegg

	Nye Satser	
5.3.1	1. skift: inntil lørdag kl.14.00	Intet
	2. skift	kr 22,75
	Skift etter kl. 14.00 dager før søn- og helligdag	kr 48,61
	Fra 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften	kr 69,69
5.3.2	1. skift: inntil lørdag kl.14.00	Intet
	2. skift	kr 23,45
	3. skift	kr 34,93
	Skift etter kl. 14.00 dager før søn- og helligdag	kr 50,02
	Fra 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften	kr 71,66
5.3.3	1. skift: inntil lørdag kl.14.00	Intet
	2. skift	kr 24,85
	3. skift	kr 36,86
	Skift etter kl. 14.00 dager før søn- og helligdag	kr 52,81
	Fra 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften	kr 75,72

8.2.3 § 5.4 Deltid

		Ny sats
	Deltid	kr 10,43

8.2.4 § 5.5 Særlig smussig arbeid og arbeidstøy

		Ny sats
	Særlig smussig arbeid	kr 10,47

8.2.5 Bilag 1 Tariffavtale for arbeid offshore*11.2 Offshoretilllegg*

		Ny sats
	Offshoretilllegg	kr100,09

11.5 Nattillegg

		Ny sats
	Nattillegg	kr 51,08

11.6 Tilkomstteknikk

		Ny sats
	Tilkomstteknikk	kr 56,51

8.3 TD-delen**8.3.1 § 3.1 Lønnsnivå og lønnsdifferensiering**

Samme regulering som VO

		Nye satser
3.1.1	Nyansatte	kr202,14
	Etter 1 års ansettelse	kr204,20
	Fagarbeider	kr211,79
	Etter 1 års arbeid som fagarbeider	kr213,73

8.4 Tekodelen**8.4.1 § 2.2 Normallønn**

		Nye satser
	Gruppe I: Nybegynnere	kr176,16
	Etter 1 års arbeid	kr177,51
	Unge arbeidere under 18 år	kr145,30

8.4.2 § 2.4 Ansiennitetstillegg

		Nye satser
	Etter 3 års ansettelse	kr 4,92
	Etter 4 års ansettelse	kr 5,49
	Etter 5 års ansettelse	kr 6,57
	Etter 10 års sammenhengende ansettelse	kr 2,27
	- i alt	kr 19,25

8.4.3 § 2.5 Fagopplæring og videreutdanning

		Nye satser
2.5.1	Tillegg for fagbrev (minimum)	kr 6,87
2.5.2	Satsen hentes fra 2.5.1	kr 6,87

8.4.4 § 4.1 Smussig arbeid – heves til samme nivå som VO-delen

		Ny sats
4.1.1	Særlig smussig arbeid	kr 9,94

8.4.5 Bilag 2 Garantiordningen

		Nye satser
	Gj.sn. under 80 % av ind.gj.snitt	kr 3,61
	Gj.sn. mellom 80 % og 82,5 % av ind.gj.snitt	kr 3,01
	Gj.sn. mellom 82,5 % og 85 % av ind.gj.snitt	kr 2,41

9 Virkningstidspunkt

Det generelle tillegget gis med virkning fra og med 01.04.2024.

Øvrige endringer i satser og overenskomstbestemmelser gjøres gjeldende med virkning fra og med den dato hvor Riksmekleren har fått melding fra partene om at meklingsforslaget/enighetsdokumentet er vedtatt forutsatt at ikke annen fremkommer i denne overenskomsten.

RIKSMEKLEREN

Statsminister Jonas Gahr Støre

Deres ref.

Dato

7. april 2024

EN HELHETLIG KOMPETANSEREFORM FOR FRONTFAGET

Mekling i Frontfaget (Fellesforbundet og Norsk Industri) 2024 pågår som kjent nå. Riksmeklerens oppgave er å forsøke å oppnå enighet mellom partene om et rimelig forlik, jf. arbeidstvistloven § 12 første ledd andre punktum.

I samråd med partene i meklingen i Frontfaget har jeg kommet til at det er hensiktsmessig å rette en henvendelse til Statsministeren.

Partene har overfor meg vist til brev i forrige hovedoppgjør datert 1. april 2022 fra daværende Forsknings- og høyere utdanningsminister der det står at staten i tråd med Hurdalsplattformen vil bidra til finansiering av kompetansereformen som del av et trepartssamarbeid.

Fellesforbundet og Norsk Industri har opplyst at de er enige om følgende:

«Industrien skal møte det grønne skiftet, globaliseringen og digitaliseringen med den arbeidsstyrken vi har i dag. Vi må unngå at folk over tid faller ut av et arbeidsliv som stiller nye krav fordi de mangler rett kompetanse. Ansatte med en bred kompetansebase bidrar til økt produktivitet, men gjør det også lettere å finne ny jobb dersom bedriften de jobber i må innskrenke eller legges ned. Derfor må vi som samfunn tenke helt nytt om etter- og videreutdanning. Det må etableres en kultur hvor kompetansepåfyll blir en del av det å jobbe.

Norsk Industri og Fellesforbundet er enige om at det trengs en helhetlig kompetansereform som kan møte de særskilte utfordringene industrien står ovenfor. Tilbudene og rammene for en slik ordning må være utformet slik at det faktisk vil være mulig å gjennomføre det løftet som er nødvendig. I rapporten om industriens kompetansebehov, som ble utarbeidet i samarbeid med KD og HK-dir, ble det pekt på flere barrierer for kompetanseutvikling, blant annet mangel på informasjon om relevante tilbud og økonomi.

Post-/besøksadresse:

Akersgaten 45

0158 Oslo

Telefon:

22 97 99 99

E-post:

post@riksmekleren.no

Org.nr:

971 524 626

Vi registrerer at både nære naboland og EU som fellesskap har gjennomført eller gjennomfører omfattende satsing på etter- og videreutdanning, herunder tiltak for en bedre inntektssikring. Det er avgjørende at Norge ikke blir hengende etter i dette arbeidet. Manglende kompetansepåfyll og økt omstillingstakt vil skape et økt utenforskap og belaste offentlige budsjetter. Økte investeringer i etter- og videreutdanning vil motvirke en slik utvikling.

En slik reform bør skje innenfor rammen av trepartssamarbeidet og bygge på to pilarer:

- i. En ny ordning for inntektssikring for arbeidstakere som trenger etter- og videreutdanning et stykke ut i sitt arbeidsliv.*
- ii. Et godt tilrettelagt og dimensjonert utdannings- og kurstilbud.*

Pilotprosjekt for tariffavtalt fond

Norsk Industri og Fellesforbundet mener at det bør vurderes etablering av et pilotprosjekt for tariffavtalt fond for kompetanseutvikling for industrioverenskomsten. Ordningen vil gi ansatte rett til bransje- og bedriftsrelatert etter- og videreutdanning. Under forutsetning av statlig medfinansiering, er avtalepartene innstilte på å sette av midler til å finansiere sine bidrag.

Partene viser til det pågående arbeidet i Kompetansereformsutvalget, som nå utreder hvordan Norge skal lykkes med livslang læring i arbeidslivet. Utvalget er sammensatt med bred representasjon fra partene i arbeidslivet. Utvalget skal etter planen legge fram sin rapport 31. oktober 2024. Partene legger til grunn at utvalget, som en del av sitt arbeid, skal vurdere finansieringsmodeller som støtter opp om etter- og videreutdanning i etablerte arbeidsforhold slik at det sikrer ambisjonen om livslang læring. Partene mener det er viktig at arbeidslivets parter og offentlige myndigheter i samarbeid finner frem til ordninger for livslang læring for arbeidstakere i etablerte arbeidsforhold.

Et godt tilrettelagt og dimensjonert utdannings- og kurstilbud

En nødvendig del av denne reformen er at regjeringen bidrar til at det etableres et riktig dimensjonert og relevant utdanningstilbud. Partene må ha en sentral rolle i utviklingen av etter- og videreutdanningstilbudet. Vi vil også legge til rette for god deltakelse fra bedriftene.

Fagskolene er strategisk viktige virkemidler for å utvikle lokalt og regionalt arbeidsliv. Samspillet mellom fylkeskommunene, fagskolene, bransjene og partene er sentralt for å dekke de konkrete kompetansebehovene for virksomheter lokalt og regionalt. Partene ber om at Fagskolene må styrkes. Partene mener at det må på plass en sterkere, mer langsiktig og forutsigbar finansiering av de offentlige fagskolene. Dette gjelder både ordinær drift av fagskoletilbud og moduler/kurs som blir utviklet gjennom Industrifagskolen.

Vi ønsker å bygge videre på Industrifagskolen, men knytte den tettere til industrien. Industrifagskolen skal både videreutvikle dagens tilbud og utvikle nye tilbud. Partene ber om at de involveres i dette arbeidet. Partene ber om at bransjeprogrammet for industri- og byggenæringen også må videreføres.

Frontfagspartene har allerede god innflytelse på en rekke kompetansepolitiske virkemidler, som Industrifagskolen og bransjeprogram. Dette har vært avgjørende for relevansen i utdanningene. I arbeidet med den kommende stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning må det vurderes hvordan fagskolene kan bli enda mer tilgjengelige og relevante for næringslivet. Partene ber om å bli involvert i dette arbeidet.

Oppsummert

Hurdalsplattformen understreker at norsk arbeidsliv stiller høye krav til arbeidstakernes kunnskap og kompetanse og vektlegger at dette er et av våre fremste konkurransefortrinn. Som et svar på at kravene vil øke i årene fremover, er det derfor veldig bra at regjeringen i Hurdalsplattformen sier at den vil gjennomføre en kompetansereform som svarer på behovene for oppdatert og formalisert kompetanse som både arbeidsfolk og arbeidsgivere har og har satt i gang et arbeid med dette gjennom Kompetansereformsutvalget.

Partene mener det er nødvendig å få til et løft for etter- og videreutdanning. Riktig dimensjonering og relevante utdanningstilbud er helt sentralt samtidig som det i en kompetansereform må sees på flere barrierer for å få flere til å ta etter og videreutdanning. Etter at Kompetansereformsutvalget er ferdig med sitt arbeid ber partene regjeringen om tett dialog slik at vi sikrer en kompetansereform for livslang læring.»

Vennlig hilsen

Mats Ruland
riksmekler

STATSMINISTEREN

Oslo, 7. april 2024

Riksmekleren

Frontfagoppkjøret 2024

Jeg viser til brev fra Riksmekleren datert 7. april om en helhetlig kompetansereform for frontfaget.

Regjeringen er enig i at mangel på kompetanse og økende krav til omstilling er sentrale utfordringer for samfunnet vårt i årene fremover. For å møte dette er regjeringen både opptatt av å gi folk ny relevant kompetanse, og å utvikle den store kompetansebasen som allerede er i arbeidslivet. Å legge til rette for livslang læring, blant annet gjennom etter- og videreutdanning, er en felles interesse for partene i arbeidslivet, myndighetene og for norsk økonomi som helhet. Det at folk som allerede er ute i arbeidslivet kan utvikle sin kompetanse er viktig både for Norges konkurranseevne og for den enkeltes muligheter.

Høsten 2023 la en arbeidsgruppe med representanter fra Norsk Industri, Fellesforbundet, Kunnskapsdepartementet og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse frem en rapport om industriens kompetansebehov. Rapporten viste at det offentlige i dag stimulerer mer til etter- og videreutdanning i industrien enn i de fleste andre bransjer, men at industriarbeidere likevel deltar mindre enn gjennomsnittet i etter- og videreutdanning.

Regjeringen anerkjenner at det kan være særegne barrierer for etter- og videreutdanning i industrien, og vil derfor videreføre bransjeprogrammet for industri- og byggenæringen. Regjeringen vil også styrke Industrifagskolen. Regjeringen er åpen for å involvere partene i dette arbeidet.

Fagskolene er strategisk viktige virkemidler for å utvikle lokalt og regionalt arbeidsliv. Samspillet mellom fylkeskommunene, fagskolene, bransjene og partene er sentralt for å

dekke de konkrete kompetansebehovene for virksomheter lokalt og regionalt. Det har så langt under denne regjeringen blitt bevilget midler til 1 500 nye studieplasser i fagskolene. Regjeringen vil fortsette styrkingen av fagskolene, og vil legge frem en stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning våren 2025. I arbeidet med meldingen vil regjeringen blant annet vurdere hvordan fagskolene kan bli enda mer tilgjengelige og relevante for næringslivet. Innspill fra partene blir viktig i dette arbeidet.

Over tid har fagskoleutdanningene blitt mer fleksible og bedre tilpasset personer i ulike livssituasjoner. Regjeringen er enig i at denne utviklingen må fortsette, i dialog med partene. Frontfagpartene har allerede god innflytelse på en rekke kompetansepolitiske virkemidler, som Industrifagskolen og bransjeprogram. Regjeringen anerkjenner at denne innflytelsen har vært avgjørende for relevansen i utdanningene, og ønsker å videreføre og styrke dette samarbeidet.

Regjeringen er enig i at det er viktig at arbeidslivets parter og offentlige myndigheter i samarbeid finner frem til ordninger for livslang læring.

Regjeringen har i samråd med partene satt ned Kompetansereformsutvalget, som skal utrede hvordan Norge skal lykkes med livslang læring i arbeidslivet. Utvalget er sammensatt med bred representasjon fra partene i arbeidslivet. Regjeringen legger til grunn at utvalget, som en del av sitt arbeid vil vurdere finansieringsmodeller som støtter opp om etter- og videreutdanning i etablerte arbeidsforhold slik at det sikrer ambisjonen om livslang læring. Når utvalget har lagt frem sin innstilling vil regjeringen følge opp på egnert måte, i dialog med partene.

Målet er at vi i fellesskap lager en kompetansereform som svarer på behovene til både arbeidstakere og arbeidsgivere for oppdatert og formalisert kompetanse.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Jonas Gahr Støre". The signature is written in a cursive, flowing style.

Jonas Gahr Støre

Tvisteprotokoll

Til stede:

Jørn Eggum, Fellesforbundet

Knut Sunde, Norsk Industri

I forbindelse med meklingen i frontfaget 2024 har det oppstått ytterligere uenighet mellom partene om avtaleadgangen ved innleie av arbeidskraft.

Tvisten mellom Norsk Industri og Fellesforbundet gjelder forståelsen av de plikter som følger av Hovedavtalen og Fellesbilag 8 pkt. 1.3 Innleie av arbeidstakere fra vikarbyråer (bemanningsvirksomheter).

Partene har forsøkt å bli enige om en felles forståelse. Slik enighet er ikke oppnådd, og partene løfter problemstillingen ut av tariffoppgjøret.

Fellesforbundet viser til Hovedavtalen og spesielt §§ 2-1, 5-1, 5-2 og 5-3 og Industrioverenskomstens Fellesbilag 8, spesielt pkt. 1.3.

Fellesforbundet framholder at bedrifter bundet av Industrioverenskomsten ikke har adgang til å inngå avtale om innleie etter pkt. 1.3.1 med andre enn tillitsvalgte anerkjent av Hovedavtalen.

Fellesforbundet krever at Norsk Industri iverksetter nødvendige tiltak for å bringe tariffstridige forhold til opphør.

Dersom de tariffstridige forholdene ikke opphører, vil Fellesforbundet oversende tvisten til LO. Fellesforbundet vil samtidig anmode om at LO bringer saken inn for Arbeidsretten dersom enighet heller ikke oppnås mellom de sentrale parter.

Norsk Industri er av den oppfatning at hverken arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen eller Industrioverenskomsten tilsier at avtale om innleie må inngås med tillitsvalgte valgt iht. Hovedavtalen.

Partene kom ikke til enighet.

Oslo, 7. april 2024.

Industriproduksjo- nen noe ned i 1. kvartal, men positive forventninger for 2. kvartal

Norske industriledere melder om en moderat nedgang i samlet produksjon i industrien i årets 1. kvartal. Ordretilgangen fra hjemmemarkedet falt, mens den økte fra eksportmarkedet. Den generelle bedømmelsen av utsiktene for 2. kvartal er positiv for produsenter av investeringsvarer og konsumvarer, mens majoriteten av produsenter av innsatsvarer forventer at utviklingen skal være uendret

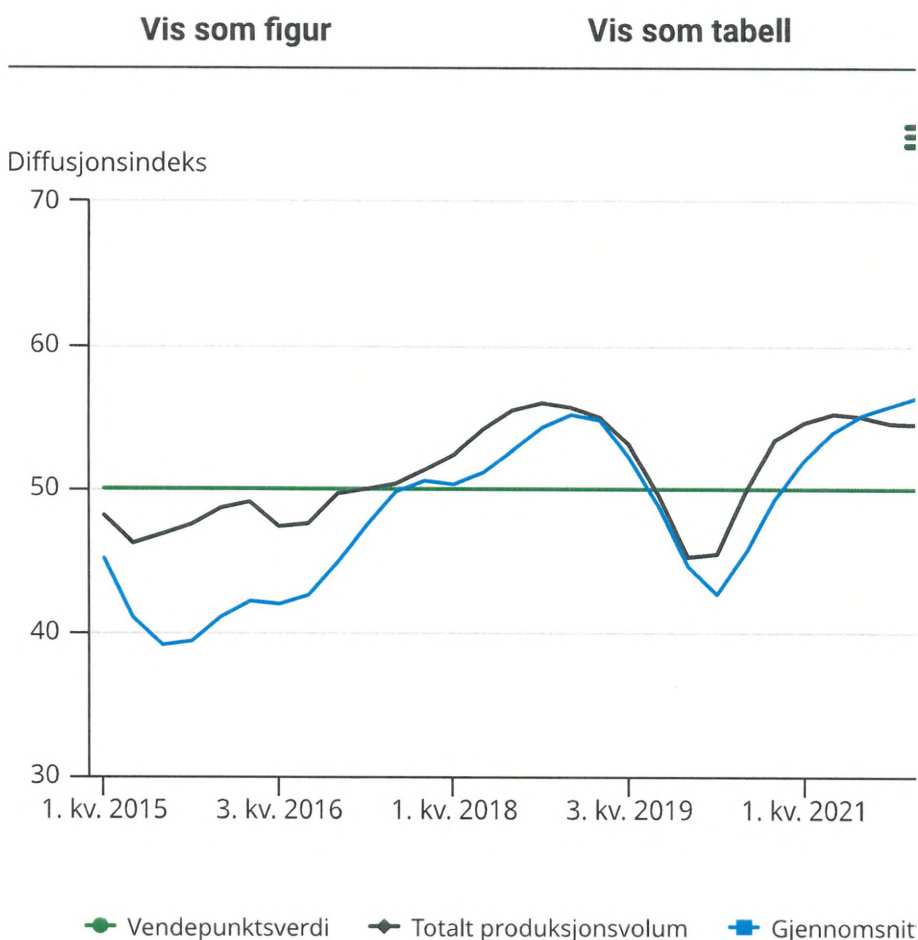
Publisert: 18. april 2024

Forfatter: Edvard Andreassen

Konjunkturbarometeret for 1. kvartal 2024 viser at samlet industriproduksjon i 1. kvartal falt moderat, men det er store bransjemessige forskjeller. Mens produsentene av innsatsvarer [□] og konsumvarer [□] rapporterer om nedgang i produksjonen, melder produsentene av investeringsvarer [□] om oppgang.

Industrilederne melder om vekst i den samlede sysselsettingen i 1. kvartal, og det er produsentene av investeringsvarer som står for veksten. Majoriteten av produsenter av konsumvarer og innsatsvarer melder om uendret sysselsetting.

Figur 1. Produksjon og sysselsetting for industrien. Faktisk utvikling fra foregående kvartal. Glattet sesongjustert

Kilde: Konjunkturbarometer for industri og bergverk,
Statistisk sentralbyrå

Nedgang i samlet ordrebeholdning

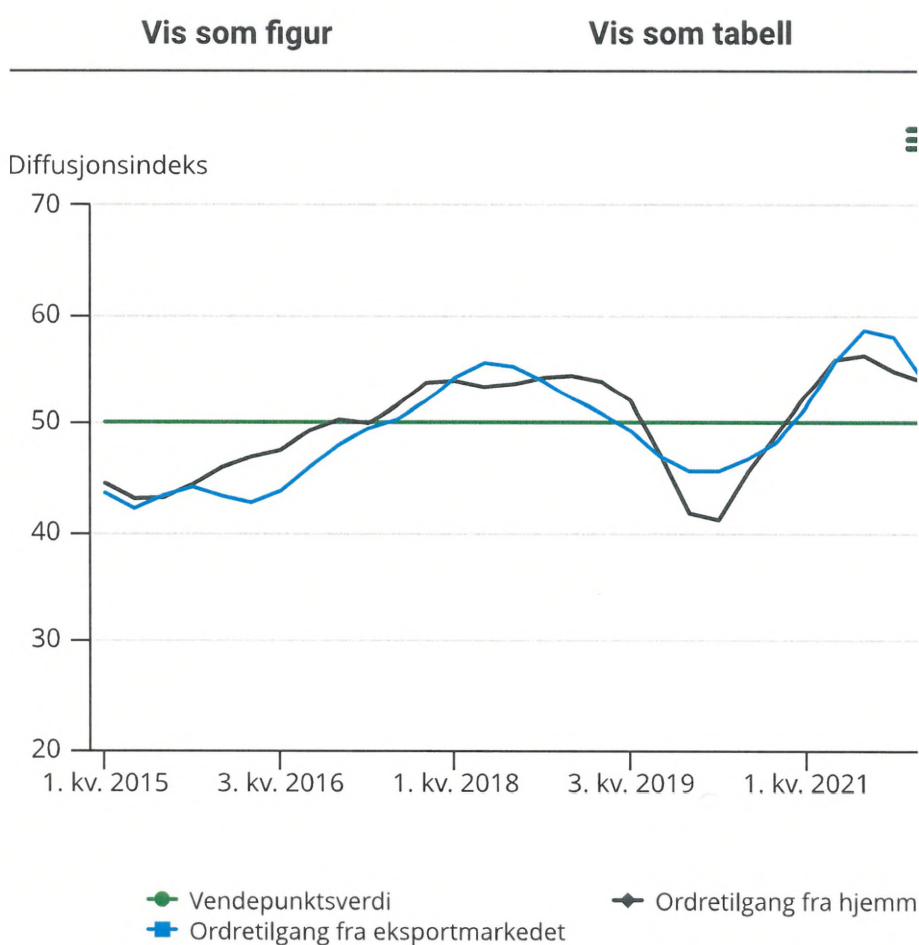
Industrilederne melder om klar nedgang i ordretilgangen fra hjemmemarkedet i 1. kvartal. Dette gjelder for innsatsvarer og konsumvarer, produsenter av investeringsvarer melder om uendret ordretilgang. Det meldes videre om en liten oppgang i ordretilgangen fra eksportmarkedene, samlet sett. Produsenter av investeringsvarer melder om en økning i ordretilgang fra eksportmarkedet mens majoriteten av produsentene av innsatsvarer og konsumvarer melder om nedgang.

Fallende ordretilgang fra hjemmemarkedet og for deler av industrien fra eksportmarkedet bidrar til klar nedgang i den samlede ordrebeholdningen i 1. kvartal. Produsenter av alle varetyper melder om nedgang i samlet ordrebeholdning. Produsenter av investeringsvarer domineres av virksomheter i oljeleverandørindustrien, som særlig befinner seg i næringen bygging av skip og oljeplattformer. Innen denne næringen meldes det om tydelig produksjonsvekst kombinert med lavere ordretilgangen fra hjemmemarkedet og nedgang i ordrebeholdningen.

Dette har trolig sammenheng med at det ble inngått svært mange kontrakter med den norske utvinningsnæringen i kjølvannet av at en rekke nye felt ble besluttet utbygd på norsk sokkel for over et år siden. Siden det har kommet til svært få nye feltutbygginger i de siste kvartalene har ordretilgangen fra hjemmemarkedet gått fra klar vekst fram til 2. kvartal i fjor til markant fall de siste tre kvartalene i denne næringen. Med stadig økende produksjon har virksomhetene innenfor investeringsvarer samlet sett nå høyere produksjon enn ordretilvekst, og dermed fallende ordrebeholdning.

– Et vedvarende fall i ordrebeholdningen vil trolig etter hvert resultere i en utflating eller sågar et fall i produksjonsvolumet innenfor varetypen investeringsvarer, sier seniorrådgiver i SSB Ståle Mæland.

Figur 2. Ordretilgang for industrien. Faktisk utvikling fra foregående kvartal. Glattet sesongjustert

Kilde: Konjunkturbarometer for industri og bergverk,
Statistisk sentralbyrå

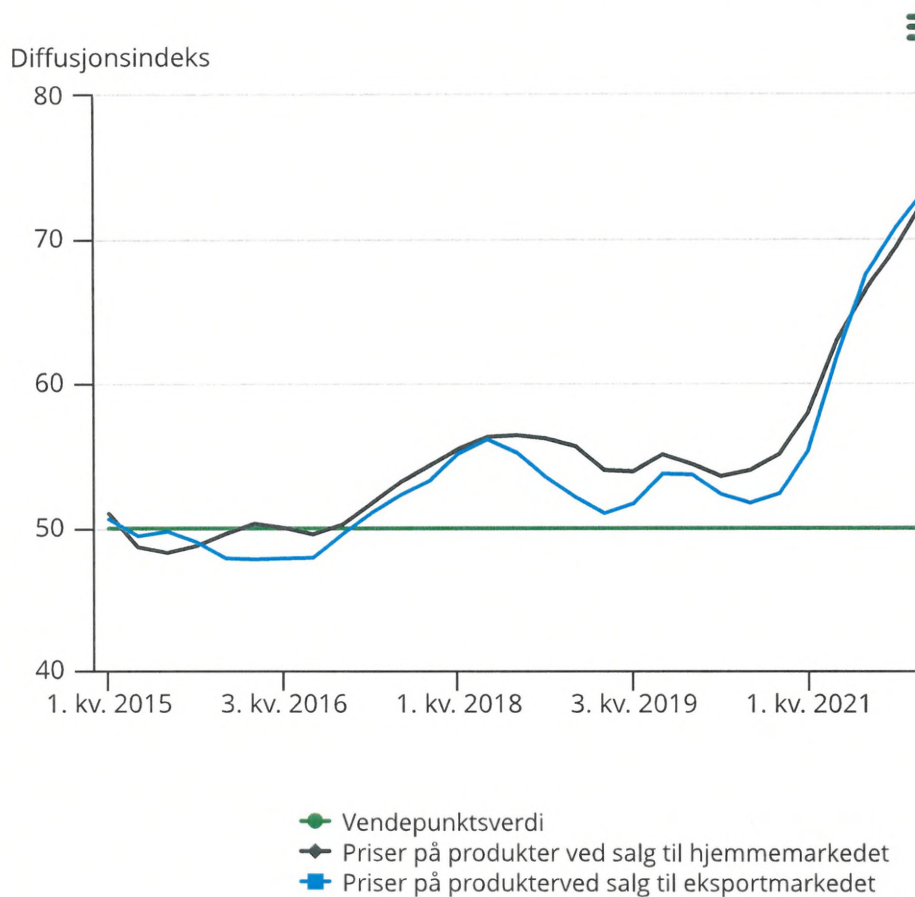
Mange ledere melder også om fortsatt vekst i prisnivået for både hjemme- og eksportmarkedet for industrien samlet sett i 1. kvartal. Dette gjelder for produsentene av investeringsvarer og konsumvarer i begge markeder. Prisenivået for produsenter av innsatsvarer er uendret i begge markeder sammenliknet med kvartalet før. Prisveksten er spesielt tydelig for produsenter av konsumvarer.

Nivåene på diffusjonsindeksene for priser på eksport- og hjemmemarkedet for industrien samlet sett er likevel noe lavere enn i forrige kvartal, noe som kan tyde på at prisveksten er avtakende sammenliknet med foregående kvartaler.

Figur 3. Priser på produkter ved salg for industrien. Faktisk utvikling fra foregående kvartal. Glattet sesongjustert

Vis som figur

Vis som tabell

Kilde: Konjunkturbarometer for industri og bergverk,
Statistisk sentralbyrå

Svært mange industriledere melder om fortsatt vekst i innsatspriser [□] i 1. kvartal. Det er produsenter av konsumvarer og investeringsvarer som har den tydeligste veksten i innsatspriser. Med mer markant vekst i innsatsprisene enn i produktprisene er det ikke overraskende at det rapporteres om fallende lønnsomhet [□] i industrien samlet i 1. kvartal for alle varetyper.

Positive forventninger til 2. kvartal 2024

Den generelle bedømmelsen av utsiktene for 2. kvartal 2024 er positiv for industrien som helhet. Produsentene av innsatsvarer har nøytrale forventninger, mens produsenter av investeringsvarer og konsumvarer har positive utsikter til det kommende kvartalet.

Industrilederne forventer høyere produksjonsvolum og vekst i gjennomsnittlig sysselsetting i 2. kvartal, sammenliknet med 1. kvartal. Det forventes uendret ordretilgang fra hjemmemarkedet, mens det for eksportmarkedet er ventet en oppgang. Samlet ordrebeholdning er forventet å holde seg uendret.

Det er produsentene av innsatsvarer som melder om de svakeste fremtidsutsiktene. De forventer uendret produksjonsvolum og lavere ordretilgang fra hjemmemarkedet, samt lavere samlet ordrebeholdning i 2. kvartal 2024. Produsenter av konsumvarer forventer uendret produksjon, lavere sysselsetting og uendret ordretilgang fra hjemme- og eksportmarkedet.

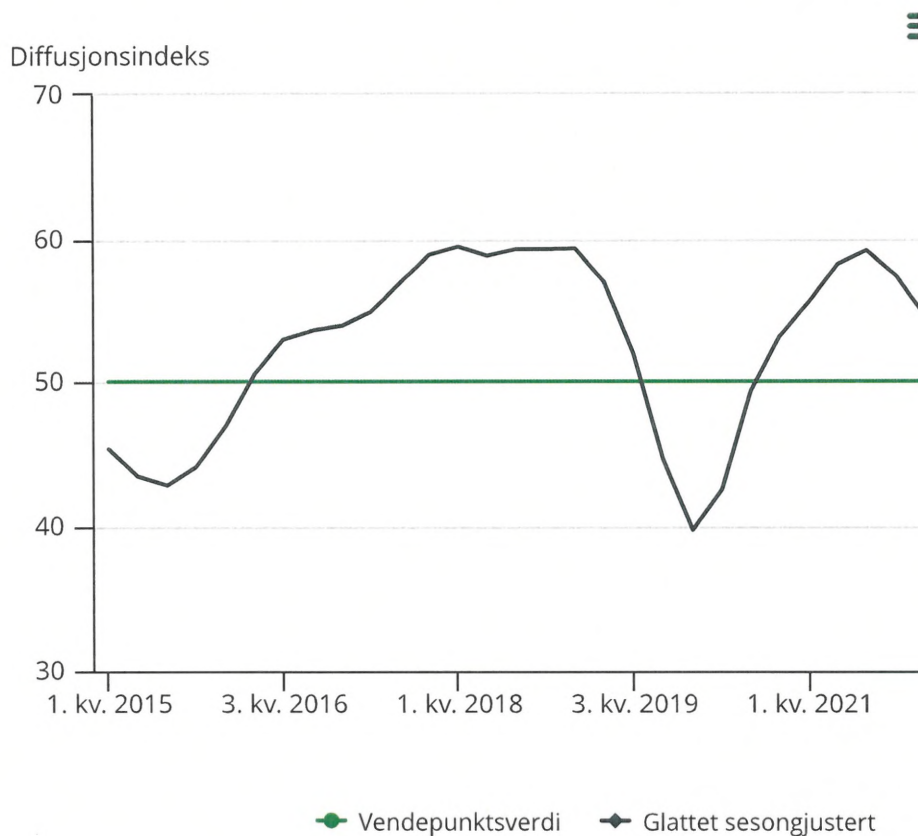
Produsentene av investeringsvarer venter fortsatt vekst i produksjon, sysselsetting og ordretilgang fra begge markeder, og oppgang i samlet ordrebeholdning. Diffusjonsindeksene for de fleste av disse forventningsindikatorerne er noe høyere enn de var i forrige undersøkelse.

– Det ventes også at prisene på innsatsvarer, investeringsvarer og konsumvarer vil fortsette å øke i industrien samlet i 2. kvartal 2024, sier Ståle Mæland.

Figur 4. Generell bedømmelse av utsiktene for det kommende kvartal for industrien.

Vis som figur

Vis som tabell

Kilde: Konjunkturbarometer for industri og bergverk,
Statistisk sentralbyrå

Industrilederne rapporterer at investeringsplaner er uendret for industrien som helhet. I publiseringen i 3. kvartal 2021 ble det introdusert en ny statistikkbanktabell (se boks nederst i artikkelen), som viser utviklingen i hvilke faktorer virksomhetene oppgir som begrensende på deres investeringer. I dette kvartalet er det fortsatt en høyere andel industriledere enn normalt som oppgir at finansieringskostnader begrenser investeringene. Andelen industriledere som mener at priser på investeringsvarer er en begrensende faktor på investeringene er fortsatt relativt høy.

Sammensatt konjunkturindikator antyder uendret aktivitet i 2. kvartal.

Sammensatt konjunkturindikator for industrien var i 1. kvartal 2024 på 0,0 (Sesongjusterte nettotal) som er opp fra

-4,3 i det foregående kvartalet. Indikatoren ligger fremdeles under det historiske gjennomsnittet på 2,9.

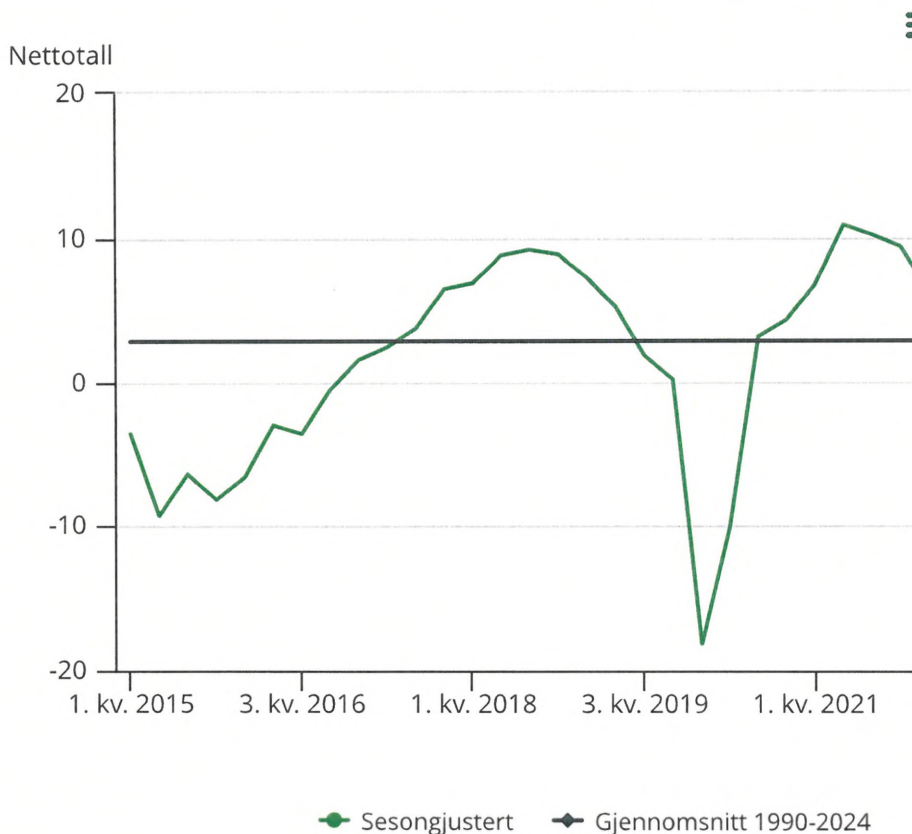
Den sammensatte konjunkturindikatoren tyder på en klar nedgang i produksjonen det kommende kvartalet for produsenter av innsatsvarer og i mindre grad for produsenter av konsumvarer. Den sammensatte konjunkturindikatoren for produsenter av investeringsvarer gikk derimot fra -2,9 til +3,7.

Tallverdier over null antyder at produksjonsvolumet vil øke i kommende kvartal, mens tallverdier under null antyder at produksjonsvolumet vil falle. For internasjonale sammenligninger av sammensatt konjunkturindikator henviser Statistisk sentralbyrå til [Eurostat \(EU\)](#), [Konjunkturinstituttet \(Sverige\)](#) og [Danmarks Statistik](#).

Figur 5. Sammensatt konjunkturindikator for industrien¹

[Vis som figur](#)

[Vis som tabell](#)

¹ S sammensatt konjunkturindikator for industrien er det aritmetiske gjennomsnitt av svarene (netttotal) for forventet produksjon, ordrebeholdning og lagerbeholdning av egne produkter (det siste med motsatt fortegn).

Kilde: Konjunkturbarometer for industri og bergverk, Statistisk sentralbyrå

Tilgang på arbeidskraft begrenser produksjonen

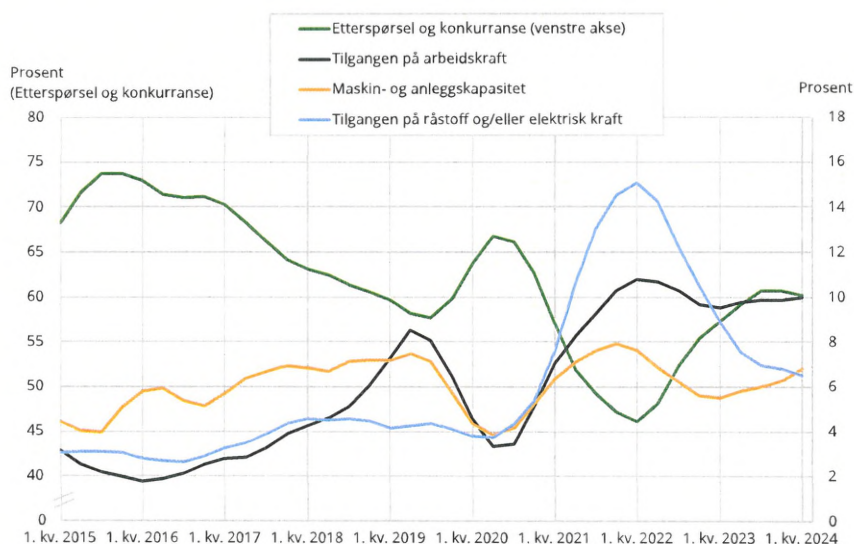
Andelen som melder at «etterspørsel og konkurranse» begrenser produksjonen er fortsatt relativt høy og om lag på samme nivå som i forrige kvartal. Samtidig er det fortsatt historisk sett en høy andel industriledere som peker på at mangel på kvalifisert arbeidskraft er en faktor som bidro til å begrense produksjonen i 1. kvartal.

Indikator for ressursknapphet[□] som var svært høy i forbindelse med pandemien, har falt gradvis de siste kvartalene.

Figur 6. Faktorer som begrenset produksjonen i inneværende kvartal. Glattet sesongjustert

Vis som figur

Vis som tabell

Tekstbeskrivelse og kilde

Gjennomsnittlig Kapasitetsutnyttingsgrad [□] i industrien beregnes nå til 78,1 prosent ved utgangen av 1. kvartal. Dette er om lag på samme nivå som ved utgangen av 4. kvartal 2023, og representerer et brudd etter to år med kontinuerlig nedgang i denne indikatoren som hadde en lokal topp i 1. kvartal 2022. Kapasitetsutnyttningen er fremdeles på et lavere nivå enn det historiske gjennomsnittet på 80,0 prosent. For internasjonale sammenligninger av gjennomsnittlig kapasitetsutnyttingsgrad i industrien henviser Statistisk sentralbyrå til EUs statistikkontor, Eurostat.

Figur 7. Kapasitetsutnyttingsgraden i prosent for industrien.

Vis som figur

Vis som tabell

Kilde: Konjunkturbarometer for industri og bergverk, Statistisk sentralbyrå

Aktualitet

Datagrunnlaget er samlet inn i perioden fra 7. mars til 16. april 2024.

Tallene er hentet fra

Konjunkturbarometer for industri og bergverk

Artikkelen er en del av serien

Artikler om konjunkturbarometer for industri og bergverk

Analyser, artikler og publikasjoner

Artikkel / 10. juni 2022

Høy inflasjon og økte renter vil bremse veksten i norsk økonomi

Norsk økonomi er på vei inn i en høykonjunktur. Samtidig er inflasjonen rekordhøy. Det tilsier en rask renteoppgang i tiden framover. Kombinert med dempede utsikter internasjonalt vil dette bremse veksten i Norge.

KONJUNKTURRAPPORTEN 2024

Utsiktene fremover

Fung. administrerende direktør Knut E Sunde

Foto: AdobeStock

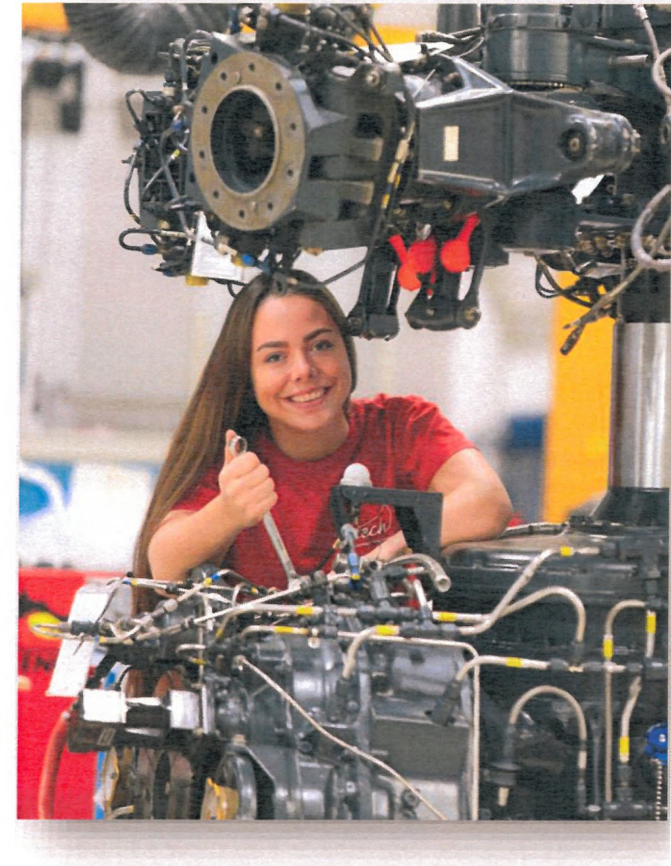
Utsiktene for 2024 – omsetning og eksport

- Aggregert omsetningsvekst og eksportvekst – men sprik i utvalget
- Vi har delt svarene inn i tre kategorier – med mange bedrifter innen hver bolk
 - Mer enn 10 prosent vekst
 - 0-10 prosent vekst
 - Omsetningsfall
- Vi summerer ikke presist
- Spredning delvis bransjerelatert
- Norsk oljeskattepakke, god oljepris og solid etterspørsel innen maritim industri gir høyt aktivitetsnivå for den delen av industrien
- Avtakende konjunkturer internasjonalt for en del eksportindustri, samt «Lex-Covidnæringene" (de som boomet under Covid og nå også dras ned av lavt privat forbruk) og leverandører til bygg

Utsiktene for 2024 - sysselsetting

- Aggregert sysselsettingsvekst – men sprik i utvalget
- Oljeskattepakka gir økt sysselsetting, men denne avtar hos de største bedriftene allerede gjennom 2024
- Vi summerer ikke presist
- Svært mange tenker kreativt om rekruttering

Fra: [Håkon Angell](#)
Til: [Håkon Angell](#)
Emne: SV: Dokumentasjon ifm videreføring av allmenngjøringsforskrifter
Vedlegg: [image001.png](#)

Fra: Støver, Morten <morten.stover@arbeidstilsynet.no>

Sendt: onsdag 24. januar 2024 10:49

Til: Line Eldring <line.eldring@fellesforbundet.no>

Emne: SV: Dokumentasjon ifm videreføring av allmenngjøringsforskrifter

Vedlagt er statistikk på allmenngjøring for de aktuelle bransjene i perioden 1.1.2022-dd.2024. Jeg er usikker på hvilken type statistikk som er ønskelig mtp bilbransjen, men har lagt ved tilsynstall for samme periode. Jeg kan også nevne at jeg har skrevet en rapport for Arbeidstilsynet kalt Signal der våre inspektører har svart på en spørreundersøkelse hvor de deler informasjon som de ikke så enkelt får delt kun via tilsynsrapporter. Tilbakemeldingene går på arbeidsmiljøforhold i utvalgte bransjer, og enkelte har omtalt og diskutert bilbransjen og ting de ser der. Rapporten publiseres i begynnelsen av mars, og jeg kan evt legge en påminnelse i egen kalender om å sende den til deg om du tenker dette kan være interessant i videre arbeid. Mvh Morten Støver.

Fra: Line Eldring <line.eldring@fellesforbundet.no>

Sendt: tirsdag 16. januar 2024 13:26

Til: Støver, Morten <morten.stover@arbeidstilsynet.no>; Ekle, Robert <robert.ekle@arbeidstilsynet.no>

Emne: Dokumentasjon ifm videreføring av allmenngjøringsforskrifter

Hei,

Takk for tidligere bistand med dokumentasjon i forbindelse med allmenngjøring! Årets tariffoppgjør er under oppseiling, og det betyr også at vi begynner å forberede begjæringer om videreføring av allmenngjøringsforskriftene. I den forbindelse trenger vi mest mulig oppdatert tilsynsstatistikk for de aktuelle bransjene, for perioden 2022-2023 (og eventuelt fra 2024 om noe finnes). Også annet materiale som måtte foreligge; rapporter, uttalelser eller oppsummeringer, vil være til stor nytte.

Jeg henvender meg til dere på vegne av LO-forbundene som har allmenngjorte avtaler (NNN, NAF, EL og IT og Fellesforbundet). De aktuelle bransjene er altså bygg, verft, jordbruk/gartneri, hotell og restaurant og catering, turbil, godstransport på vei, renhold, fiskeindustri og elektro. I tillegg arbeider vi i Fellesforbundet fortsatt med en førstegangs begjæring av biloverenskomsten, som gjelder for ansatte som har sitt arbeid innenfor alle områder innen bilbransjen (som bilpleie og bilverksteder), så vi vil også være svært interessert i dokumentasjon og statistikk som berører dette området.

Begjæringene vil fortløpende bli sendt inn til Tariffnemnda etter hvert som bransjeoppgjørene er ferdig. Vi håper derfor at det vil være mulig å få dokumentasjon fra dere innen 15. april. Fint om dere kan bekrefte at henvendelsen er mottatt.

På forhånd tusen takk for hjelpen!

Mvh

Line Eldring
Avdelingsleder

Samfunnspolitisk avdeling
(+47) 976 07 512

Sentralbord: 23 06 31 00

Fellesforbundet.no

Tilsyn med allmenngjøring – Skips- og Verftsindustrien

Arbeidstilsynet fører rutinemessig kontroll med virksomhetenes etterlevelse av allmenngjøringsregelverket i tilsynene innen verft. Ett eller flere kontrollpunkt er fulgt opp i 36 tilsyn i perioden 1.1.2022–d.d. 2024. Alle tilsyn har i tillegg fulgt opp andre tema.

For å gi et innblikk i funn fra Arbeidstilsynets tilsyn i denne sammenheng, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse kontrollpunktene:

1. «Betaler arbeidsgiver godtgjørelse for overtid med minst 50 prosent tillegg til timesatsen, eventuelt 100 prosent tillegg av timesatsen?»
2. «Utbetaler arbeidsgiver (bemanningsforetaket) lønn og godtgjørelser til de utleide arbeidstakerne i samsvar med forskriften om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien?»
3. «Utbetaler arbeidsgiver lønn og lønnstillegg i samsvar med allmenngjøringsforskriften for verft?»
4. «Har arbeidsgiver inngått avtale om dekning av utgifter til reise, kost og losji for arbeidsoppdraget?»
5. «Utbetaler arbeidsgiver tillegg til lønn i samsvar med forskrift om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien for arbeidstakere som blir sendt på arbeidsoppdrag hvor overnatting er nødvendig på grunn av arbeidsoppdraget?»

Kontrollpunktene er hjemlet i Forskrift om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien av 20.12.2010, § 3, 5, 6, 7 og 8.

I tabellen nedenfor ser vi for hvert kontrollpunkt gjennomsnittlig andel brudd (brudd per kontrollerte forhold), antall tilsyn, samt reaksjoner. Resultatene gjelder tilsyn gjennomført i perioden 2022– dd 2024. Sjekklistedel 3 er ekskludert.

Kontrollpunkt	Andel brudd	Tilsyn	Reaksjoner
1. Betaler arbeidsgiver godtgjørelse for overtid med minst 50 prosent tillegg til timesatsen, eventuelt 100 prosent tillegg av timesatsen?	25 %	32	8
2. Utbetaler arbeidsgiver (bemanningsforetaket) lønn og godtgjørelser til de utleide arbeidstakerne i samsvar med forskriften om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien?	3 %	32	1
3. Utbetaler arbeidsgiver lønn og lønnstillegg i samsvar med allmenngjøringsforskriften for verft?»	11 %	19	2
4. Har arbeidsgiver inngått avtale om dekning av utgifter til reise, kost og losji for arbeidsoppdraget	25 %	32	8
5. Utbetaler arbeidsgiver tillegg til lønn i samsvar med forskrift om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien for arbeidstakere som blir sendt på arbeidsoppdrag hvor overnatting er nødvendig på grunn av arbeidsoppdraget	18 %	17	3
Totalsum	14 %	36*	14

* Antall tilsyn som har kontrollert minst ett av kontrollpunktene i tabellen.

Av tabellen fremgår det at Arbeidstilsynet i omtrent 14 % av tilsynene finner avvik knyttet til allmenngjøringsregelverket. Både frekvens på kontroll og andelen brudd på kontrollpunktene varierer.

Det er ikke nødvendigvis et én-til-én-forhold mellom brudd og reaksjoner, da brudd kan inngå i samlepålegg etter en nødvendighetsvurdering gjort i tilsynet.

Elin Svarstad og Bjorn Dapi

Lønn i allmenngjorte bransjer 2022

Lønn i allmenngjorte bransjer 2022

Notatet undersøker lønnsfordelingen i allmenngjorte områder i 2022. Nærmere bestemt kartlegger vi andelen lønnsforhold under, rett under, på eller rett over, og over de allmenngjorte satsene, både i hvert av de ni områdene omfattet av allmenngjøringsvedtak, samt samlet for alle områdene. Resultatene holdes opp mot tilsvarende beregninger for 2021.

Innhold

Sammendrag	3
1 Lønn i allmenngjorte bransjer.....	5
1.1 Lønnsstatistikken.....	6
1.2 Avgrensninger og satser	8
2 Allmenngjorte områder samlet	10
2.1 Lavere andel under allmenngjorte satser.....	10
2.2 Høyere lønn i tariffbundne virksomheter.....	13
3 Overnatting, servering og cateringvirksomheter	14
4 Byggeplasser i Norge	16
5 Elektrofagene.....	18
6 Skips- og verftsindustrien.....	20
7 Persontransport med turbil	22
8 Godstransport på vei	23
9 Jordbruk og gartnerier.....	25
10 Fiskeindustribedrifter.....	28
11 Renholdsbransjen.....	30
Appendiks	32

Sammendrag

I dette notatet analyserer vi lønn i allmenngjorte bransjer i 2022 på oppdrag fra Arbeids-tilsynet. Kartleggingen er en oppdatering av tidligere analyser Fafo har gjennomført. Til grunn for analysene ligger Statistisk sentralbyrås (SSBs) lønnsstatistikk fra november 2022. Vi analyserer lønnsnivået i bransjer med allmenngjøring med utgangspunkt i de allmenngjorte lønnsattsene. Vi kommenterer også endringer fra 2021 til 2022.

Data og metode

Lønnsstatistikken bygger på rapportering fra virksomheter i Norge. Med utgangspunkt i innrapportert lønn, anslår vi en timelønn som kan sammenlignes med de allmenngjorte satsene. Virksomhetene rapporterer inn lønn for alle sine ansatte. Innleide arbeidstakere fra bemanningsbyråer er gruppert innunder bemanningsbransjen, ikke de bransjene arbeidstakerne er utleid til. De fanges dermed ikke opp i vår framstilling, selv om de omfattes av allmenngjøringsvedtak i de tilfellene de leies ut til bransjer og yrker med allmenngjøring. Utstasjonerte arbeidstakere som jobber i Norge, men er ansatt i en bedrift i hjemlandet, omfattes ikke av lønnsstatistikken.

Tilnærmingen og metoden som er benyttet i notatet bygger i stor grad på tidligere rapportering (Jordfald m.fl., 2021; Svarstad & Dapi, 2022; Dapi & Svarstad, 2022). Det innebærer at vi tar utgangspunkt i de aktuelle minstesattsene i de ni allmenngjorte områdene, og fordeler lønnsforholdene på fire kategorier ut fra plassering relativt til satsen. Vi gjør også dette samlet for alle områdene.

Et viktig moment å ta hensyn til ved tolkningen av anslagene for 2022, er at de allmenngjorte satsene som var gjeldende på telletidspunktet for lønnsstatistikken i november, er de samme som i 2021. Tariffnemndas vedtak for 2022 er først gjeldende fra 15. desember for samtlige områder. Det innebærer at bedriftene har hatt lenger tid til å tilpasse seg de allmenngjorte satsene enn det som var tilfellet i 2021. Dessuten kan lønnsnivåene i 2022 være et resultat av naturlig lønnsvekst fra 2021 til 2022. Samlet tilsier disse forholdene at vi i 2022 ser en nedgang i andelen arbeidsforhold som lønnes under allmenngjort sats sammenlignet med 2021. Lønnsfordelingen relativt til allmenngjort sats ville sett annerledes ut om analysen hadde vært gjennomført etter virkningstidspunktet for de nye satsene i 2022.

Samlet lønnsfordeling innen allmenngjorte bransjer

Lønnsdataene fra 2022 indikerer at seks prosent av lønnsforholdene i allmenngjorte bransjer er lønnet under allmenngjort minstesats. Seks av ti tjener godt over satsen, som vil si minst 15 prosent over. Resten har et lønnsnivå rett over, som vil si opptil 15 prosent over sats. Til sammenligning var 10 prosent av arbeidsforholdene lønnet under allmenngjort sats i 2021. Trolig er deler av nedgangen i andelen under sats drevet av at satsen ikke er endret mellom 2021 og 2022.

Bosatte arbeidstakere tjener i gjennomsnitt bedre enn ikke-bosatte, siden færre lønnsforhold ligger under den allmenngjorte satsen, mens flere ligger godt over satsene. Forskjellen mellom bosatte og ikke-bosatte er ikke kvalitativt forskjellig fra 2021. Dersom vi

alternativt kategoriserer arbeidsforholdene i gruppene norskfødte og utenlandsfødte, blir det også tydelig at norskfødte i allmenngjorte områder har høyere lønninger i gjennomsnitt enn utenlandsfødte. Dette synliggjøres gjennom at en betraktelig høyere andel av lønnsforholdene blant norskfødte er lønnet minst 15 prosent over allmenngjort sats.

Andelen som lønnes under allmenngjort sats er lavere i virksomheter som er bundet av en tariffavtale enn i virksomheter uten tariffavtale.

Lønnsfordeling per bransje

Det er betydelige forskjeller mellom allmenngjorte bransjer i hvordan lønnsforholdene plasserer seg i forhold til minstesatsene. Mens ni av ti arbeidstakere tjente godt over – altså mer enn 15 prosent over – den allmenngjorte satsen i skips- og verftsindustrien i 2022, var tilsvarende andel 11 prosent i renholdsbransjen. Den allmenngjorte satsen i renholdsbransjen er riktignok relativt sett høy siden den, i motsetning til øvrige satser, stammer fra en normallønnsavtale. Likevel kommer det tydelig fram at de ulike områdene har ulike «profiler» av lønnsfordelinger. Et gjennomgående funn er at ikke-bosatte arbeidstakere oftere enn bosatte tjener under den allmenngjorte satsen.

Sammenlignet med 2021, ser vi i de fleste områdene en nedgang i andelen arbeidsforhold under allmenngjort sats. Hvor stor nedgangen er, varierer. Det er også forskjeller mellom arbeidstakerne med ulik landbakgrunn i hvor store forflytninger oppover i lønnsfordelingen arbeidstakere har hatt i 2021 til 2022. I tillegg er det forskjeller mellom bosatte og ikke-bosatte. Trenden er at bosatte både har høyere gjennomsnittslønn enn ikke-bosatte generelt, og at de i større grad beveger seg oppover i lønnsfordelingen mellom 2021 og 2022 enn ikke-bosatte.

1 Lønn i allmenngjorte bransjer

I dette notatet analyserer vi lønnsfordeling innenfor allmenngjorte tariffområder i året 2022. Prosjektet er finansiert av Arbeidstilsynet. Notatet er en oppdatering av notatet «Lønn i allmenngjorte bransjer 2021» (Dapi & Svarstad 2022)¹. Det innebærer at strukturen og teksten i notatet i stor grad overlapper med 2021-kartleggingen. Vi undersøker hvor mange arbeidsforhold som har lønn under, rett under, på eller rett over, eller over allmenngjort sats. Dette er gjort innenfor områdene: «Overnatting, servering og cateringvirksomheter», «Byggeplasser i Norge», «Elektrofagene», «Skips- og verftsindustrien», «Persontransport med turbil», «Godstransport på vei», «Jordbruk og gartnerier», «Fiskeindustribedrifter» og «Renholdsbransjen».

Det er lagt til grunn en firedelt kategorisering av lønnsforhold med utgangspunkt i de allmenngjorte satsene i de ulike områdene: «Under», «Minstesats minus 15 %», «Minstesats pluss 15 %», og «Over». Denne firedelingen er gjennomført konsekvent i samtlige allmenngjorte bransjer ut fra de ulike satsene som Tariffnemnda har fastsatt for hver bransje.

Notatet er en oppfølging av, og i stor grad basert på, analysene som ble gjort i 2018 i Jordfald mfl. (2021)², i 2020 i Svarstad & Dapi (2022)³ og i Dapi & Svarstad (2022). Det er imidlertid gjort noen endringer mellom de ulike publikasjonene. Spesifikt har vi som i Svarstad & Dapi (2022) inkludert ekstra kategorier i lønnsfordelingen, for å bedre få fram hvor mange som tjener nært opptil satsen, og hvem som ligger lenger under. Vi har også inkludert en oversikt som viser fordeling av lønnsforhold under, rett under, på eller rett over og over de allmenngjorte satsene i alle de allmenngjorte områdene *samlet*, og i tillegg hvordan denne fordelingen ser ut i tariffbundne versus ubundne virksomheter. Utover disse utvidelsene, samsvarer både beregningsmetode og avgrensning av allmenngjorte områder med det som ligger til grunn i de tidligere publikasjonene.

I tillegg til å kommentere situasjonen i 2022, vil vi sammenligne denne med fordelingen i 2021. Som nevnt i Dapi og Svarstad (2021), representerte 2021 et unntaksår, ettersom arbeidsmarkedet på tidspunktet for innsamling av lønnsstatistikken var preget av nedstengninger som følge av koronapandemien. Dette slo særlig ut i en nedgang i sysselsettingen i deler av tjenesteytende sektor, og aller mest for ikke-bosatte i overnatting, servering og cateringvirksomheter. 2022 er første året etter 2019 som kan sies å i liten grad være berørt av nedstenging og andre koronatiltak, noe som aktualiserer en ny kartlegging av lønnsfordelingen i allmenngjorte områder. I appendikset finnes også

¹ Dapi, B. & Svarstad, E. (2022). *Lønn i allmenngjorte bransjer 2021*. Fafo-notat 2022:14
<https://www.fafo.no/images/pub/2023/10375.pdf>

² Jordfald, B., Svarstad, E. & Nymoen, R. (2021). *Hvem er de lavlønte?* Fafo-rapport 2021:29.
<https://www.fafo.no/images/pub/2022/20804.pdf>

³ Svarstad, E. & Dapi, B. (2022). *Lønn i allmenngjorte bransjer 2020*. Fafo-notat 2022:07
<https://www.fafo.no/images/pub/2022/10369.pdf>

tabeller som viser fordelingen av lønnsforhold i allmenngjorte bransjer for årene 2019 og 2020.

Satsene som gjaldt i 2021 var de samme som gjaldt på telletidspunktet for lønnsstatistikken for 2022, som vil si november 2022. Tariffnemndas vedtak for 2022 gjaldt først fra 15. desember for alle områder. At bedriftene har hatt lang tilpasningstid, og at det har skjedd en viss lønnsvekst mellom 2021 og 2022, er trolig med på å bidra til en nedgang i andelen lønnsforhold under allmenngjort sats i 2022 sammenlignet med 2021. Denne nedgangen ville antakelig vært delvis reversert etter at de justerte satsene trådte i kraft 15. desember, altså en måned etter vårt telletidspunkt.⁴

1.1 Lønnsstatistikken

SSBs lønnsstatistikk for november 2021 og 2022 er grunnlagene for analysene i dette notatet.⁵ Følgende forutsetninger og definisjoner er lagt til grunn:

- Lønnsbegrepet som er benyttet er *avtalt lønn*. Avtalt månedslønn er kontante godtgjørelser fra arbeidsgiver til arbeidstaker for avtalt arbeidstid, som rapporteres inn til A-ordningen. Kvalifikasjonstillegg/kompetansetillegg og andre faste personlige tillegg er med. Uregelmessige tillegg, bonus eller overtid er ikke med i fastlønnsbegrepet.
- Noen arbeidstakere jobber på timelønnsbasis, noen på ukelønn, mens andre får fast månedslønn. SSB opererer kun med månedslønn i sin lønnsstatistikk. Overenskomstene i LO opererer oftest med timelønnssetninger, og det samme gjøres i allmenngjøringsvedtakene. For å komme fram til timelønn, legges det i analysene til grunn en heltidsekivalent på 162,5 timer per måned (37,5 timer * 4,33 uker). Dette tilsvarer 1950 timer for et fullt årsverk, og er det samme som SSB bruker i sine analyser av lønnsstatistikken.
- Enheten i lønnsstatistikken er lønnsforhold, ikke lønnstakere. Det betyr at en lønnstaker kan opptre flere ganger i statistikken dersom vedkommende har flere arbeidsforhold i ulike virksomheter. Det er andelen lønnsforhold relativt til allmenngjort sats som studeres i det følgende.
- Avtalt arbeidstid per uke legges til grunn for beregning av timelønn. Denne skal rapporteres inn månedlig av arbeidsgiver gjennom A-ordningen.
- Det er kun arbeidstakere som i telleåret var i aldersintervallet 20–60 år som er inkludert i analysene. De yngste er utelatt, fordi innslaget av lærlinger kan påvirke analysene. Lærlinger omfattes ikke av de allmenngjorte satsene.
- Noen få arbeidstakere var registrert med mer enn 50 timer i avtalt arbeidstid i løpet av en uke. Disse er utelatt.

⁴ Satsene justeres en gang hvert år. Det skjer imidlertid oftest på ulike tidspunkter på året avhengig av om lønnsoppgjøret er et hovedoppgjør eller et mellomoppgjør. I hovedoppgjør kreves det nytt vedtak om fortsatt allmenngjøring. Slike vedtak skal legges ut på høring, som på grunn av saksbehandlingstiden oftest leder til at satsene justeres sent på året. I mellomoppgjør justeres satsene uten nytt vedtak om fortsatt allmenngjøring. Vedtak om justering av sats legges vanligvis ikke ut på høring, og satsene får følgelig virkningsdato fra et tidligere tidspunkt på året. Både mellom 2019 og 2020, og 2021 og 2022 var satsene uendret mellom telletidspunktene for lønnsstatistikken. Det har betydning for sammenlignbarhet fra år til år. Med utgangspunkt i hvor lang tilpasningstid virksomhetene har hatt til nye satser, er det mest nærliggende å sammenligne 2019 med 2021, og 2020 med 2022.

⁵ Referanseperiode ble endret fra september til november ved publiseringen av lønnsstatistikken i februar 2021. Se under fanen «Produksjon» og «Sammenlignbarhet over tid og sted»: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/lonn-og-arbeidskraftkostnader/statistikk/lonn>

- For å få best mulig avgrensninger av tariffområdene og de yrkene allmenngjøringen omfatter, er Standard for næringsklassifisering (SN2007)⁶ brukt for næringsmessige avgrensninger og Standard for yrkesklassifisering (Styrk98)⁷ for å identifisere og avgrense yrker.
- Lønnsstatistikken er basert på innrapportering til A-ordningen i november 2021 og 2022. Den allmenngjorte satsen som var gjeldende på disse tidspunktene legges til grunn for sammenlikning. Ikrafttredelsesdato for ny sats i 2022 er 15. desember, altså måneden etter at lønnsstatistikken for 2022 er samlet inn, mens satsene for 2021 gjaldt fra 1. juli. Det innebærer at satsene for november 2021 og november 2022, er like. At satsene var de samme i de to årene, betyr som nevnt at arbeidsgivere har hatt lengre tid på å tilpasse seg satsene i 2022 enn i 2021, samtidig som det kan ha skjedd en lønnsvekst i virksomhetene selv om de allmenngjorte satsene ikke ble justert.
- Vi ser på lønnsfordelingene etter lønnstakerens landbakgrunn og bosetningsstatus. Det vises fire kategorier av landbakgrunn: Norge, EU-Øst, Utenfor EØS og EØS utenom EU-Øst. I tillegg kommer «Uoppgitt» (se neste kulepunkt). EU-Øst omfatter land som ble medlem av EU ved EU-utvidelsene i 2004, 2007 og 2013, og er i denne sammenheng som oftest arbeidstakere som er født i Polen eller i ett av de baltiske landene. EØS utenom EU-Øst består av landene som er en del av EØS-samarbeider, men som ikke omfattes av EU-Øst. Utenfor EØS omfatter alle som er født utenfor EU, uavhengig om det er et asiatisk, europeisk, amerikansk eller afrikansk land. De fleste av Utenfor EØS i de allmenngjorte bransjene er født i Asia.
- Det finnes en del arbeidstakere som ikke har fått registrert landbakgrunn. Disse har betegnelsen «Uoppgitt» i figurene. Tilsvarende har vi informasjon om arbeidstaker er registrert som bosatt eller ikke. At det i statistikken ikke er registrert landbakgrunn og/eller at arbeidstaker ikke er registrert som bosatt, fungerer begge som en indikator på at en arbeidstaker nylig har kommet til landet. Det å ha uoppgitt landbakgrunn og det å være ikke-bosatt, er ikke gjensidig utelukkende. De fleste –men ikke alle – av de ikke-bosatte har også uoppgitt landbakgrunn.

Begrensninger i lønnsstatistikken

Per 2022 dekker lønnsstatistikken lønnstakere i virksomheter i Norge. Dette betyr at den ikke omfatter

- selvstendig næringsdrivende, siden disse ikke mottar lønn
- utstasjonerte arbeidstakere fra virksomheter i andre land som jobber på oppdrag i Norge. For eksempel fanger ikke statistikkgrunnlaget opp turbuss- eller godssjåfører som er ansatt i et utenlandsk transportfirma som utfører transportoppdrag i Norge⁸

⁶ <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6>

⁷ <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/7>

⁸ I henhold til SSBs statistikk er ikke antallet utstasjonerte arbeidstakere veldig høyt. Merk at vi ser på en representativ måned i våre analyser, mens statistikken viser årlige tall. Vi ville derfor forvente at tallet for november måned er vesentlig lavere. Se: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/antall-arbeidsforhold-og-lonn/artikler/flere-utstasjonerte-arbeidstakere-i-2022-enn-aret-for/tabell-2.utstasjonerte-arbeidstakere-i-lopet-av-aret-etter-naering.20162022.antall>

Videre er det ett annet forhold som også må nevnes:

- Innleide arbeidstakere fra bemanningsbyråer som jobber i en virksomhet som er omfattet av allmenngjøringsvedtaket, er ikke med i analysene. Vi har ikke data som viser hvilke bransjer ansatte i bemanningsforetak er leid ut til. Det vil si at for eksempel innleide til byggenæringen ikke er med i tallmaterialet for byggebransjen.

Datakvaliteten i lønnsstatistikken er blitt bedre over tid. A-ordningen har vært kilden til arbeidsmarkedsopplysninger siden 2015, og i tillegg til bedre informasjon om stillingsprosent, har det bidratt til at kortvarige jobbforhold og jobber med lav stillingsprosent er dekket i lønnsstatistikken (Berge, 2020)⁹. Dette er en fordel for analyser innenfor lavlønnsproblematikken og kartlegging av andel jobber under en bestemt lønnsats etter som lavlønnte jobber kjennetegnes av deltid og kort varighet.

De tidligste årgangene til lønnsstatistikken basert på A-ordningen var imidlertid preget av målefeil i avtalt arbeidstid. Dette fikk konsekvenser for beregningen av timelønn og for analyser med vekt på den nederste delen av lønnsfordelingen. Se for eksempel Jordfald mfl. (2021)¹⁰ for en omtale av hvordan feil i statistikken påvirket måling av lavlønnsomfanget i 2015 og 2016.

I denne analysen ser vi på årene 2021 og 2022, og disse årgangene er i mindre grad påvirket av feil som preget A-ordningens tidligere fase i 2015 og 2016. I tillegg har SSB siden 2019 benyttet en ny metode for å forbedre informasjonen om arbeidstid i A-ordningen. Begge forhold bidrar til forbedret kvalitet på timelønnsopplysninger i A-ordningen.

Alle statistiske innsamlinger er sårbare for målefeil. Når vi undersøker grupper med få observasjoner, kan dette være viktig for tolkning av resultater. I denne analysen fordeler vi lønnsforhold med utgangspunkt i timelønns grenser. Det er rimelig å anta at noen lønnsforhold – særlig de med timelønn rundt grensene – klassifiseres på feil side av timelønns grensen på grunn av feil i timelønnvariabelen. Dersom de feilklassifiserte observasjonene utgjør en stor andel av gruppen, så vil gruppens størrelse og sammensetning i større grad være preget av endringer som skyldes statistisk støy. Som det kommer fram i kapittel 2, fordeler vi lønnsforholdene i fire grupper. Der ser vi at gruppen med mer enn 15 prosent under sats er betydelig mindre enn de andre. Dette tar vi med i betraktningen når vi omtaler resultatene.

1.2 Avgrensninger og satser

Tabell 1.1 oppsummerer hvordan vi har avgrenset de allmenngjorte områdene etter nærings- og yrkeskoder, og hvilke minstelønnsatser som gjaldt da lønnsstatistikken for 2022 ble samlet inn.

⁹ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/ny-metode-gir-bedre-informasjon-om-arbeidstid>

¹⁰ Jordfald, B., Svarstad, E. & Nymoene, R. (2021). *Hvem er de lavlønnte?* Fafo-rapport 2021:29. <https://www.fafo.no/images/pub/2021/20796.pdf>

Tabell 1.1 Oversikt over allmenngjorte områder, avgrensning i henhold til næringskoder (SN2007) og yrkesgrupper (Styrk 98), samt gjeldende minstesatser per. november 2022.

Område	Avgrensning		Gjeldende timesats per 11/2022
	<u>Næringskode SN2007</u>	<u>Yrkeskode Styrk98</u>	
Overnatting, servering og cateringsvirksomheter	55, 56	4, 5, 9	175,47
Byggeplasser i Norge	41, 43 (unntatt 43.21)	6, 7, 8, 9	198,30
Elektrofagene	43.21	6, 7, 8, 9	196,47
Skips- og verftsindustriene	30.11, 33.15	6, 7, 8, 9	172,44
Persontransport med turbil	49.392	8	174,12
Godstransport på vei	49.41	8	185,50
Jordbruk og gartnerier (*)	1.1, 1.2, 1.3, 1.6	6, 9	126,15(**) 131,65(***) 146,05(****)
Fiskeindustribedrifter	10.2, 10.411	8	193,55
Renholdsbransjen	81.210	9	196,04

(*) Lønnstakere over 18 år. (**) Ansatt inntil 12 uker. (***) Ansatt mellom 12 og 24 uker. (****) Ansatt mer enn 6 måneder.

2 Allmenngjorte områder samlet

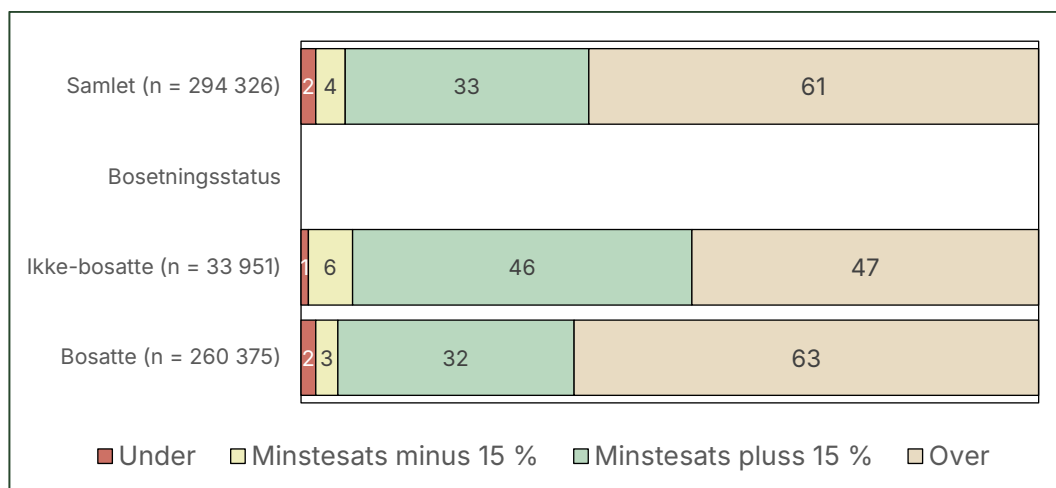
I dette avsnittet ser vi på lønnsfordelingen i årene 2021 og 2022 for alle de allmenngjorte områdene sett under ett. Områdene – altså næringsgrupper og yrkeskategorier som inngår i datagrunnlaget – er definert i tabell 1. Her ser vi på hvor timelønninger fordeles seg i forhold til den allmenngjorte satsen som er relevant for det aktuelle arbeidsforholdet. Det vil si at ulike allmenngjorte satser ligger til grunn for fordelingen. Som nevnt innledningsvis, fordeler vi arbeidsforhold i fire grupper etter avstanden eller lønnsforskjellen fra den relevante satsen.

- **Under** omfavner lønnsforhold med lønn lavere enn 85 prosent av allmenngjort sats.
- **Minstesats minus 15 %** består av lønnsforhold med lønn mellom 85 prosent av minstesats og minstesatsen.
- **Minstesats pluss 15 %** inkluderer lønnsforhold med lønn minst like høy som minstesatsen og ikke mer enn 15 prosent høyere av minstesatsen.
- **Over** består av lønnsforhold med lønn som er minst 15 prosent høyere enn minstesatsen.

2.1 Lavere andel under allmenngjorte satser

Et utviklingstrekk som preger de fleste allmenngjorte områdene, er at andelen jobber med lønn under den allmenngjorte satsen reduseres fra 2021 til 2022. Som figur 2.1 viser, er den samlede andelen arbeidsforhold under allmenngjort sats, dvs. den røde og den gule kategorien til sammen, 6 prosent i 2022. Til sammenligning var denne andelen 10 prosent i 2021, jfr. tabell 2.1. Kategorien «Minstesats pluss 15 %» reduseres noe, fra 37 til 33 prosent, mens andelen lønnsforhold som ligger minst 15 prosent over satsene, øker fra 53 til 61 prosent fra 2021 til 2022. Antakelig kan en del av denne utviklingen forklares med at satsene ikke er endret mellom telletidspunktene for lønnsstatistikken i 2021 og 2022, mens gjennomsnittslønnen for norske arbeidstakere har økt med 4,6 prosent i henhold til SSBs lønnsstatistikk.

Figur 2.1 Lønnsforhold i samlede allmenngjorte områder fordelt på fire lønnsgrupper og etter bosetningsstatus. 2022. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

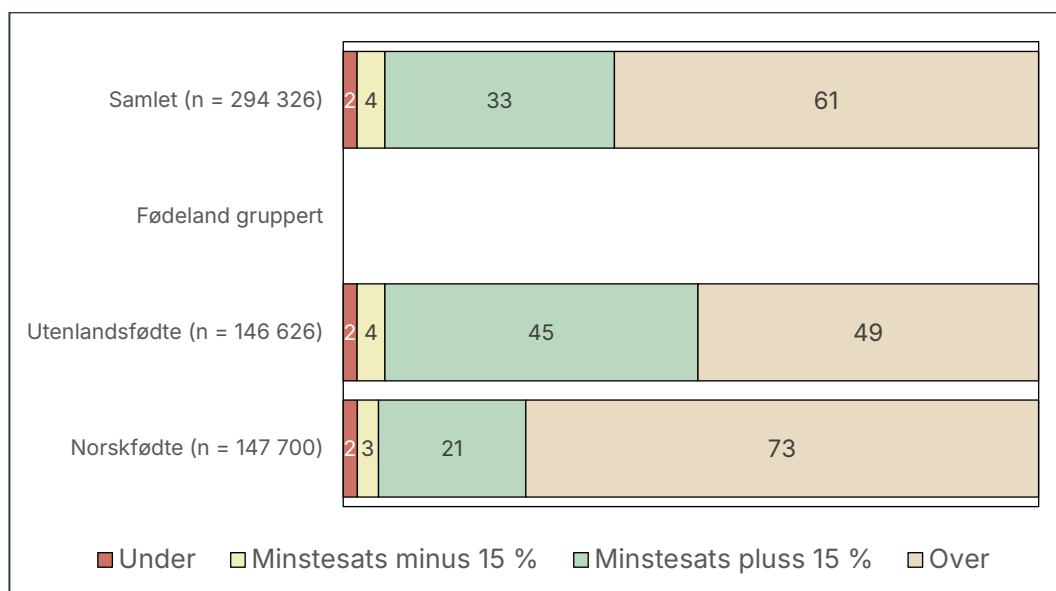

Andelen lønnsforhold som ligger 15 prosent eller mer over de allmenngjorte satsene er klart høyere blant de bosatte arbeidstakerne. Det er også en høyere andel av de ikke-bosatte som tjener under den allmenngjorte satsen – 7 prosent versus 5 prosent blant bosatte. Det var også tilfellet i 2021. Som vi kan lese ut av tabell 2.1, er det gruppene «Uoppgitt» og «Utenfor EØS» som har høyest andel lønnsforhold under allmenngjort sats i 2022. «Utenfor EØS» har også den laveste andelen lønnsforhold minst 15 prosent over sats, med 36 prosent. Dette til forskjell fra norskfødte, hvor andelen i denne kategorien er på 73 prosent.

Den samlede utviklingen mellom 2021 og 2022 er i stor grad drevet av de bosatte, som også utgjør den klart største gruppen arbeidstakere. For ikke-bosatte har det også vært en økning i andelen som har en lønn godt over satsen, og det er færre i gruppene under satsen. Det har ikke skjedd noe med «Minstesats pluss 15 %» mellom 2021 og 2022.

Et alternativ til å kategorisere etter bosettingsstatus, slik vi har gjort i figur 2.1, er å fordele lønnsforholdene etter norskfødte og utenlandsfødte. Det har vi gjort i figur 2.2 under. Antallet arbeidsforhold i allmenngjorte bransjer samlet var omtrent likt fordelt på arbeidstakere født i Norge og arbeidstakere født i andre land i 2022. Et tydelig trekk er imidlertid at norskfødte i større grad tjener godt over den allmenngjorte satsen. Mens 3 av 4 norskfødte tjente mer enn 15 prosent over satsen i 2022, gjorde halvparten av utenlandsfødte det samme. Det er kun marginale forskjeller i andelen som tjener under allmenngjort sats, men vi minner igjen om at fordelingene relativt til sats trolig ville sett annerledes ut etter at de nye satsene trådte i kraft 15. desember.

Figur 2.2 Lønnsforhold i samlede allmenngjorte områder fordelt på fire lønnsgrupper og etter fødeland gruppert. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger. 2022.

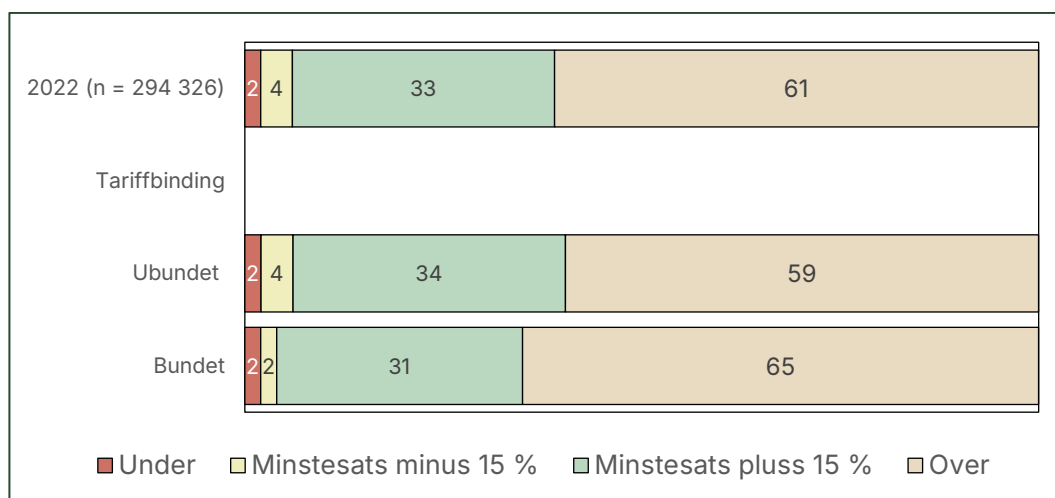
Tabell 2.1 Samlet antall lønnsforhold i allmenngjorte områder fordelt etter lønnsgruppe, innvanderbakgrunn, bosettingsstatus og tariffavtaledekning, 2021–2022.

	N	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats plus 15 %	Over
2021					
Ubundet	169 857	3	8	38	51
Bundet	101 025	2	4	37	57
Norge	148 059	3	6	26	65
Utenlandsfødte samlet	122 823	3	8	51	38
EØS utenom EU-Øst	9531	2	5	36	56
Uoppgitt	18 320	2	9	46	43
Utenfor EØS	48 356	3	10	62	25
EU-Øst	46 616	2	5	46	47
Bosatte	250 082	3	6	37	54
Ikke-bosatte	20 800	2	9	46	43
Samlet	270 882	3	7	37	53
2022					
Ubundet	184 611	2	4	33	61
Bundet	109 715	2	2	31	65
Norge	147 700	2	3	21	73
Utenlandsfødte samlet	146 626	2	4	45	49
EØS utenom EU-Øst	10 276	1	3	29	66
Uoppgitt	29 662	1	6	46	47
Utenfor EØS	56 673	2	5	57	36
EU-Øst	50 015	1	3	35	61
Bosatte	206 375	2	3	32	63
Ikke-bosatte	33 951	1	6	46	47
Samlet	294 326	2	4	33	61

2.2 Høyere lønn i tariffbundne virksomheter

Figur 2.2 viser fordelingen av lønnsforhold i 2022 i de fire kategoriene, samlet og separat for tariffbundne og ubundne virksomheter.¹¹ Det er en viss forskjell på andelen i de fire ulike lønnskategoriene når vi ser separat på tariffbundne og ubundne virksomheter. For det første tjener arbeidstakere i bundne virksomheter oftere godt over minstesatsen, som vil si 15 prosent eller mer over sats. Det er også en lavere andel som tjener under satsen, se gul og rød kategori i figuren under. Bildet ligner det vi så i 2021, men da var forskjellen i andelene under satsen noe større mellom bundne og ubundne virksomheter (6 versus 11 prosent).

Figur 2.3 Lønnsforhold i allmenngjorte områder i bundne og ubundne virksomheter etter fire lønnsgrupper. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger. 2022.

¹¹ Kjennetegnet for tariffavtale er basert på at virksomheten er tilmeldt Fellesordningen for AFP i privat sektor. Noen virksomheter kan være bundet av en tariffavtale selv om de ikke er tilmeldt Fellesordningen, se nærmere om dette i Alsos m.fl. (2021). *Arbeidsgiverorganisering og tariffavtaler*. Fafo-rapport 2021:07. <https://www.fafo.no/images/pub/2021/20775.pdf>

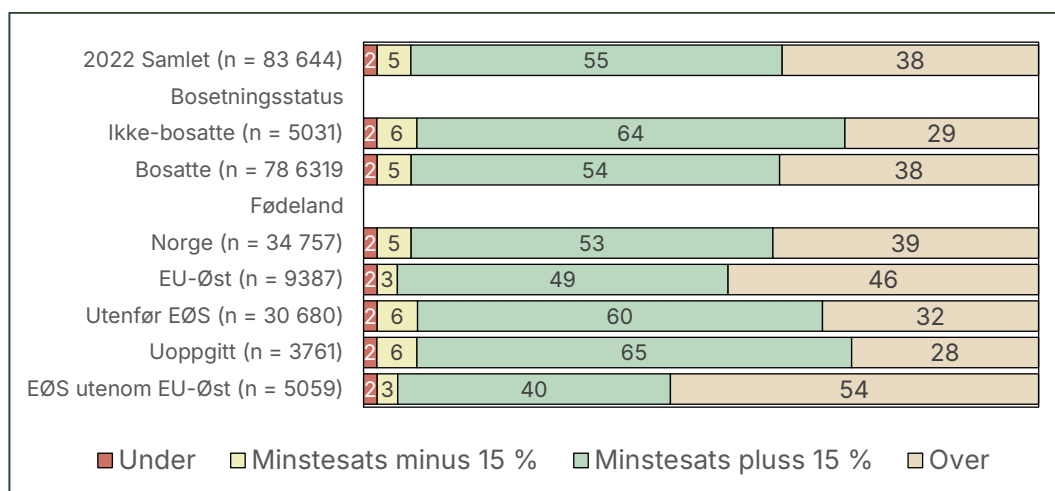
3 Overnatting, servering og cateringvirksomheter

Fra 1. januar 2018 ble de laveste lønnsatsene i Riksavtalen mellom NHO / NHO Reiseliv og LO/Fellesforbundet allmenngjort for første gang. I henhold til vedtak fra 1. juli 2021 var det ikke lov å lønne arbeidstakere over 20 år med en lavere timelønnsats enn 175,47 per time. I figur 3.1 er lønnsstatistikken for 2022 sortert etter de allmenngjorte lønnsatsene.

- Arbeidstakere som er kategorisert som «Under» hadde en timelønn lavere enn 149 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 149 til 174 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 175 til 201 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 202 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Yrkesfelt 1–3 (lederyrker, akademiske yrker og høyskoleyrker) og yrkesfelt 6–8 (yrker i primærnæringene, håndverksyrker og operatør-/sjåføryrker) er utelatt i figur 3.1. Fra 2021 til 2022 har det vært en økning i sysselsettingen med ca. 10 000 arbeidsforhold i overnatting, servering og catering. 5000 av disse arbeidsforholdene kommer fra utenfor EØS. Arbeidsforhold der arbeidstaker har fødeland uoppgitt og i EU-Øst har også økt fra 2021. Ikke-bosatte arbeidsforhold har mer enn doblet seg.

Figur 3.1 Avtalt lønn per time, 2022. Antall lønnsforhold innenfor yrkesfeltene: kundeservice, service og ufaglærte yrker (Styrk98 = 4, 5 og 9). Nace 55 og Nace 56. 20–60 år. Etter bosetningsstatus og landbakgrunn. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 7 prosent hadde en timelønn som lå under laveste allmenngjorte sats (rødt og gult i figuren), 55 prosent lå på eller rett over satsen (grønt i figuren), mens 38 prosent hadde en timelønn på 202 kroner eller mer (beige i figuren).

- Den høyeste andelen under minstesatsen finner vi blant ikke-bosatte, og blant arbeidstakere med fødeland utenfor EØS, med 8 prosent under satsen i begge grupper.
- En høyere andel norskfødte tjener under den allmenngjorte satsen enn arbeidstakere fra EU-Øst, som er den gruppa vi vanligvis tenker på som arbeidsinnvandrere. Det kan skyldes ulik sammensetning i de to gruppene, med et større innslag av studenter med kort ansiennitet blant norskfødte arbeidstakere.
- Sammenlignet med 2021 har andelen arbeidsforhold under allmenngjort sats gått ned med 6 prosentpoeng fra 13 prosent.
- Blant bosatte arbeidstakere går andelen lønnsforhold under satsen ned fra 13 til 7 prosent fra 2021 til 2022. Andelen fra sats og inntil 15 prosent over (grønt i figuren) går ned, mens andel godt over satsen øker sammenlignet med 2021.
- Blant ikke-bosatte går andelen lønnsforhold i under satsen ned fra 13 til 8 prosent fra 2021 til 2022, mens andelen over sats øker både i kategoriene rett over og godt over. Det innebærer at lønnsveksten har vært sterkere blant bosatte arbeidstakere.

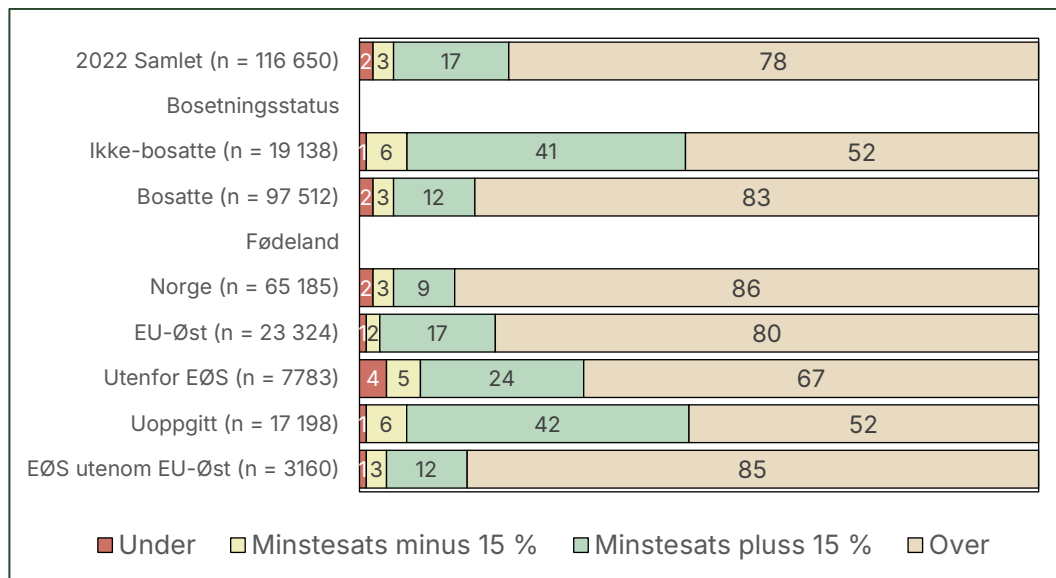
4 Byggeplasser i Norge

På området «Byggeplasser i Norge» skal ufaglærte uten bransjeeerfaring ifølge Tariffnemndas vedtak av 1. juli 2021, ikke ha en timelønn under 198 kroner. Det er denne satsen som er brukt i figur 4.1.

- Arbeidstakere som er kategorisert som «Under» hadde en timelønn lavere enn 169 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 169 til 197 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 198 til 227 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 228 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Vi ser på arbeidstakere i arbeideryrker (yrkesfelt 6 til 9). Yrkesfelt 1–5 (lederyrker, akademiske yrker og høyskoleyrker, kontoryrker og serviceyrker) er utelatt i figur 4.1. Siden 2021 har sysselsettingen i området økt med om lag 8000 lønnsforhold. Økningen er kommet både blant bosatte og ikke-bosatte. Økningen er imidlertid ikke bredt basert, i den forstand at den ikke er likt fordelt på ulike grupper etter fødeland. Blant norskfødte har sysselsettingen falt noe fra 2021 til 2022, med ca. 600 arbeidsforhold, det er liten endring i gruppen EØS utenfor EU-Øst, mens de resterende gruppene øker mellom 2021 og 2022.

Figur 4.1 Avtalt lønn per time, 2022. Antall lønnsforhold i manuelle yrker (Styrk98 = 6–9). Nace 41 og Nace 43, unntatt 43.21 (elektro). 20–60 år. Etter bosetningsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- I alt hadde 5 prosent av arbeidsforholdene en timelønn som lå under laveste allmenngjorte sats (rødt og gult i figuren), 17 prosent lå på minstesats eller rett over denne (grønt i figuren), mens 78 prosent hadde en timelønn på 228 kroner eller mer (beige i figuren).

- Bosatte arbeidstakere ligger jevnt over ikke-bosatte arbeidstakere i lønnsfordelingen. Mens 83 prosent av bosatte tjener godt over allmenngjort sats, befinner halvparten av lønnsforholdene seg i denne kategorien blant ikke-bosatte.
- Samlet har det vært en nedgang i andel lønnsforhold i rød, gul og grønn kategori, som vil si under og rett over satsen, mens andelen som tjener mer enn 15 prosent over allmenngjort sats har økt fra 70 til 78 prosent fra 2021 til 2022. Beskrivelsen er dekkende for både bosatte og ikke-bosatte.
- I likhet med i 2021 finner vi den høyeste andelen under allmenngjort sats blant arbeidstakere fra utenfor EU-Øst, som tilsvarer 9 prosent.

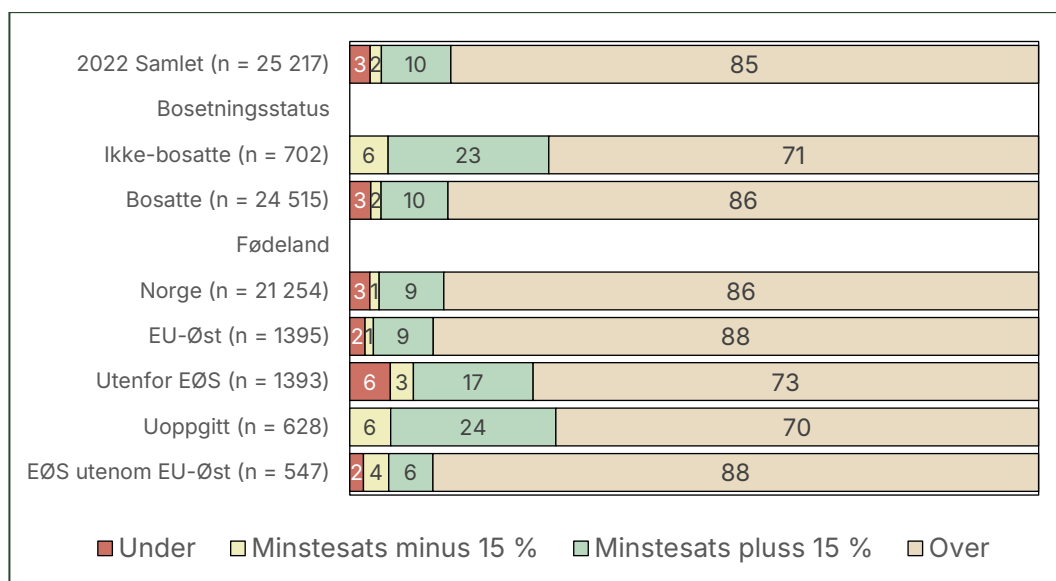
5 Elektrofagene

Ufaglærte skulle ifølge Tariffnemndas vedtak av 10. mai 2021 ikke ha en timelønn under 196,47 kroner. Det er denne satsen som er brukt i figur 5.1.

- Arbeidstakere som er kategorisert som «Under» hadde en timelønn lavere enn 167 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 167 til 195 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 196 til 225 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 226 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Vi ser på yrkesfelt 4–9 etter Standard for yrkesklassifisering (Styrk98), som vil si arbeideryrker. Yrkesfelt 1–5 (lederyrker, akademiske yrker og høyskoleyrker, kontoryrker og serviceyrker) er utelatt i figur 5.1. Sysselsettingen i området «Elektrofagene» er omtrent uendret mellom 2021 og 2022.

Figur 5.1 Avtalt lønn per time. 2022. Antall lønnsforhold i manuelle yrker (Styrk98 = 6–9). 43.21 (elektro). 20–60 år. Etter bosettingsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 5 prosent hadde en timelønn som lå under laveste allmenngjorte sats (rødt og gult i figuren), 10 prosent lå på minstesats eller rett over denne (grønt i figuren), mens 85 prosent hadde en timelønn på 226 kroner eller mer (beige i figuren).
- Den høyeste andelen lønnsforhold under allmenngjort finnes blant arbeidstakere med fødeland utenfor EØS. Det var også tilfellet i 2021.
- Ikke-bosatte utgjør en liten gruppe i området, med ca. 700 lønnsforhold. Blant disse var ingen lønnet mer enn 15 prosent under allmenngjort sats. Andelen var 3 prosent i 2021.

- Fra 2021 har andelen lønnsforhold som lønnes godt over allmenngjort sats, illustrert ved den beige kategorien, økt noe, mens andelene i de tre resterende kategoriene har blitt mindre.
- Andelen lønnsforhold i kategoriene under eller rett over satsen, har blitt redusert mellom 2021 og 2022. Tilsvarende har det vært en økning i andelen som lønnes mer enn 15 prosent over satsen.

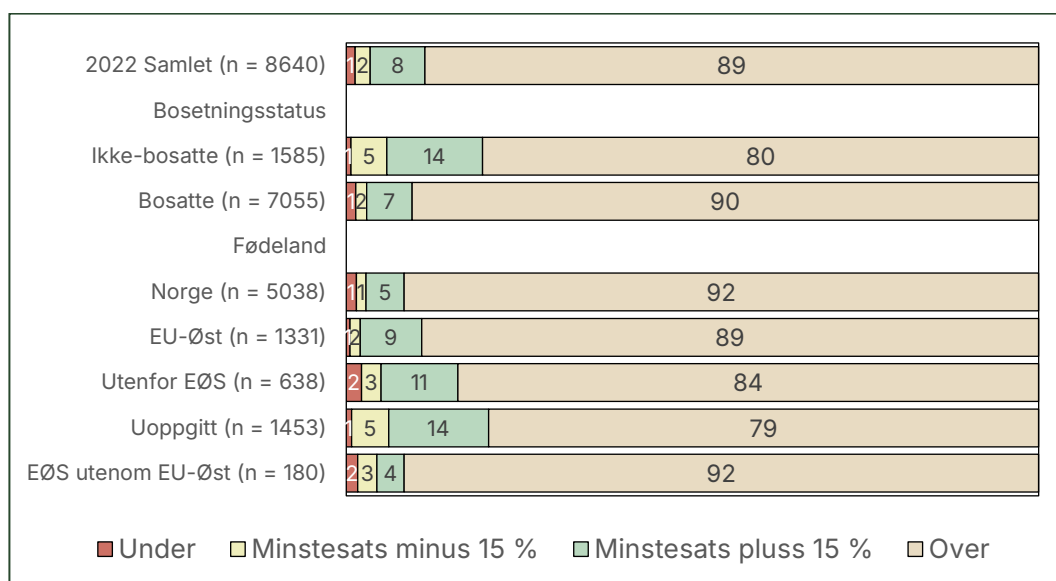
6 Skips- og verftsindustrien

Hjelpearbeidere skal ifølge Tariffnemndas vedtak av 10. mai 2021 ikke ha en timelønn under kr 172,44 kroner i november 2022. Det er denne satsen som er brukt til å definere de tre lønnstakergruppene som vises i figur 6.1.

- Arbeidstakere som er kategorisert som «Under» hadde en timelønn lavere enn 147 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 147 til 171 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 172 til 197 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 198 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Vi ser på arbeideryrker, altså yrkesfelt 6-9 etter Standard for yrkesklassifisering (Styrk98). Yrkesfelt 1-5 (lederyrker, akademiske yrker og høyskoleyrker, kontoryrker og serviceyrker) er utelatt i figur 6.1. Det var kun små endringer i sysselsettingen i skips- og verftsindustrien mellom 2021 og 2022.

Figur 6.1 Avtalt lønn per time, 2022. Antall lønnsforhold i manuelle yrker (Styrk98 = 6-9). Nace 30.11 og 33.15. 20-60 år. Etter bosetningsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 3 prosent lå under minstesats (rødt og gult i figuren) og 8 prosent lå på eller rett over minstesatsen (grønt i figuren). Resten, nesten 9 av 10 lønnstakere, hadde en timelønn på 198 kroner eller mer (beige i figuren).
- I alle grupper av arbeidstakere er andelen lønnsforhold som betales godt over allmenngjort sats blant de høyeste av de allmenngjorte områdene.
- Den høyeste andelen lønnsforhold under satsen finner vi blant ikke-bosatte arbeidstakere, som tilsvarer 6 prosent.

- Samlet sett er det små endringer i fordelingen av lønnsforhold i de fire lønnskategoriene mellom 2021 og 2022.
- Blant ikke-bosatte er andelen arbeidsforhold med lønn under allmenngjort sats uendret fra 2021 til 2022. Det er en liten nedgang i kategorien rett over satsen, og en tilsvarende økning i kategorien godt over satsen.
- Blant bosatte er også andelen under sats uendret, mens det var en liten økning i andelen som tjente rett over satsen. I andelen godt over var det en liten nedgang.

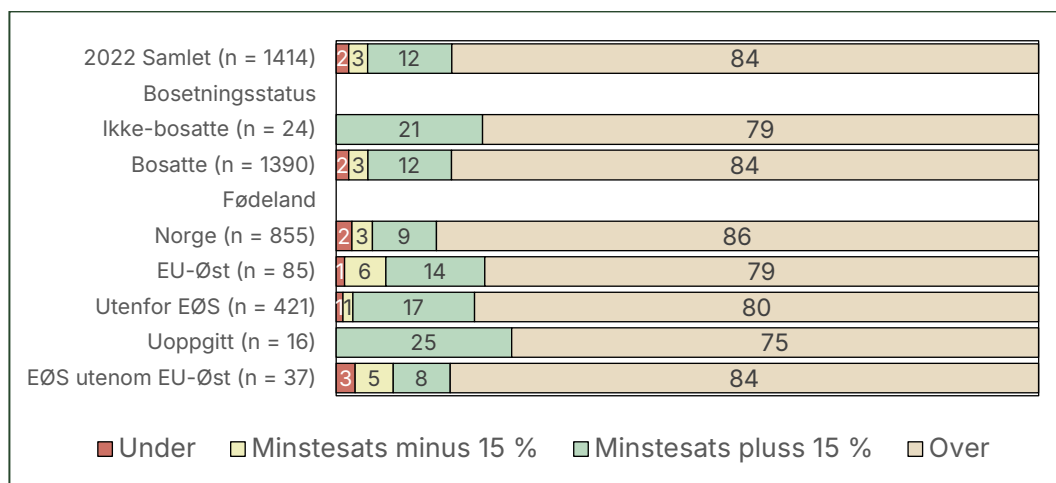
7 Persontransport med turbil

Arbeidstakere skulle ifølge Tariffnemndas vedtak av 10. mai 2021, ikke ha en timelønn under kr 174,12 kroner. Det er denne satsen som er brukt i figur 7.1.

- Arbeidstakere som er kategorisert som «Under» hadde en timelønn lavere enn 148 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 148 til 173 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 174 til 199 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 200 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Persontransport med turbil omfatter arbeidstakere i yrkesfelt 8, prosess og maskinoperatører, transportarbeidere mv. (sjåføryrker), som jobber innenfor turbiltransport (Nace 49.392). Det har kun vært små endringer i sysselsettingen i området mellom 2021 og 2022, og gruppen består av ca. 1400 lønnsforhold i 2022.

Figur 7.1 Avtalt lønn per time. 2022. Antall lønnsforhold for sjåføryrker (STYRK98 = 8). Nace 49.392. 20–60 år. Etter bosettingsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 4 prosent av lønnsforholdene lå under minstesats (rødt og gult i figuren) og 12 prosent lå på eller rett over minstesatsen (grønt i figuren). 84 prosent av lønnsforholdene hadde en timelønn på over 200 kroner (beige i figuren) i 2022.
- Det er vanskelig å sammenligne andelen lønnsforhold under allmenngjort sats mellom grupper etter landbakgrunn og bosettingsstatus, ettersom det i enkelte av gruppene er svært få observasjoner. Men fordelingen blant norskfødte er ikke veldig forskjellig fra øvrige grupper.
- Sammenlignet med 2021 har andelen lønnsforhold som lønnes under allmenngjort sats gått ned fra 7 til 4 prosent. Også andelen i den grønne kategorien, som vil si rett over satsen, er redusert fra 2021 til 2022. Andelen godt over satsen har økt fra 71 til 84 prosent. Det er store svingninger, og må sees i lys av at gruppa består av få lønnsforhold.

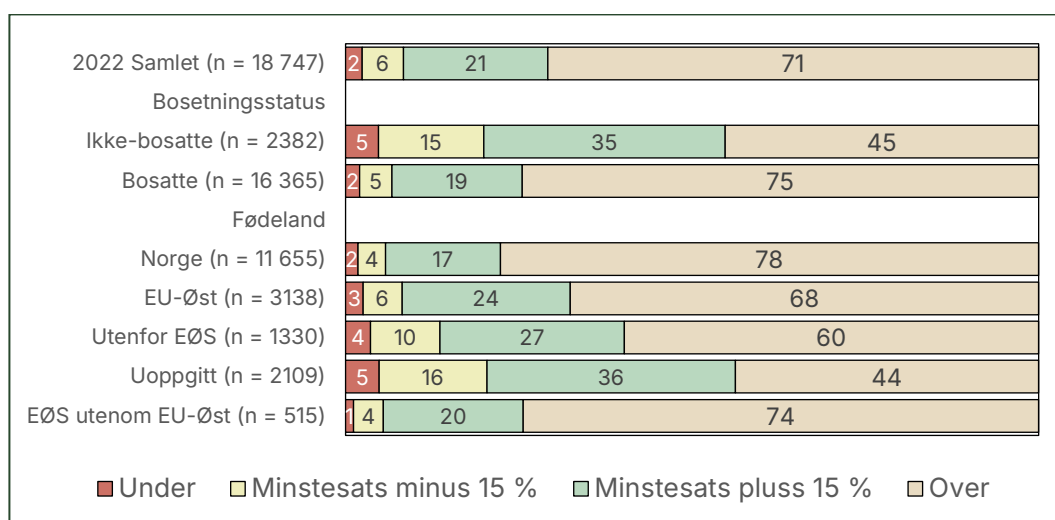
8 Godstransport på vei

Arbeidstakere skulle ifølge Tariffnemndas vedtak av 10. mai 2021, ikke ha en timelønn under kr 185,50 kroner i timen. Det er denne satsen som er brukt i figur 8.1, og det gir følgende fire grupper lønnstakere:

- Arbeidstakere som er kategorisert som «Under» hadde en timelønn lavere enn 158 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 158 til 185 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 186 til 212 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 213 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

I næringen «Godstransport på vei» (Nace 49.410) var det høsten 2022 registrert i overkant av 18 700 lønnsforhold innenfor yrkesfelt 8: Prosess og maskinoperatører, transportarbeidere mv. (sjåføryrker). Disse utgjør datagrunnlaget bak figur 8.1. Sammenlignet med 2021 har det vært en vekst i antall lønnsforhold på ca. 800.

Figur 8.1 Avtalt lønn per time. 2022. Antall lønnsforhold for sjåføryrker (STYRK98 = 8). Nace 49.410. 20–60 år. Etter bosettingsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 8 prosent lå under minstesats (rødt og gult i figuren), 21 prosent lå på eller rett over minstesatsen (grønt i figuren), mens 71 prosent hadde en timelønn på 213 kroner eller mer kroner (beige i figuren).
- Ikke-bosatte utgjør gruppen med høyest andel lønnsforhold under den allmenngjorte satsen.
- Sammenlignet med 2021 har det vært en nedgang i andelen lønnsforhold i de tre laveste lønnskategoriene, og en økning i andelen godt over allmenngjort sats. Andelen under allmenngjort sats har gått ned fra 13 prosent i 2021 til 8 prosent i 2022.

- Den samlede utviklingen for området er også beskrivende for de ulike gruppene. Det gjelder også når vi ser på bosatte og ikke-bosatte separat.
- Det er verdt å minne om at vi i denne analysen tar utgangspunkt i lønnsforhold som omfattes av SSBs lønnsstatistikk. Utstasjonerte eller utsendte arbeidstakere som driver kabotasjetransport¹², er ikke inkludert i lønnsstatistikken. Det innebærer at andelen ikke nødvendigvis er representative for alle som opptre i området.¹³

¹² Kabotasje er definert som «Transport hvor en transportør fra en stat driver transport mellom to punkter på territoriet til en annen stat.» Se: <https://www.regjeringen.no/no/tema/transport-og-kommunikasjon/ytransport/internasjonalt-transport-og-kabotasje/id485244/>.

¹³ Arbeidstilsynet utførte i perioden 2019–2021 75 tilsyn, hvor de kontrollerte om utenlandske virksomheter utbetalte allmenngjort lønn for utsendte sjåførere i Norge. Det ble avdekket brudd på dette i 29 prosent av tilsynene. Tilsvarende andel for norske virksomheter var på 15 prosent. Se: <https://www.arbeidstilsynet.no/contentassets/2fe781cd9b0e43a4924308b5aaf7f72b/arbeidstilsynets-innsats-i-transportnaringen-2019--2021.pdf>

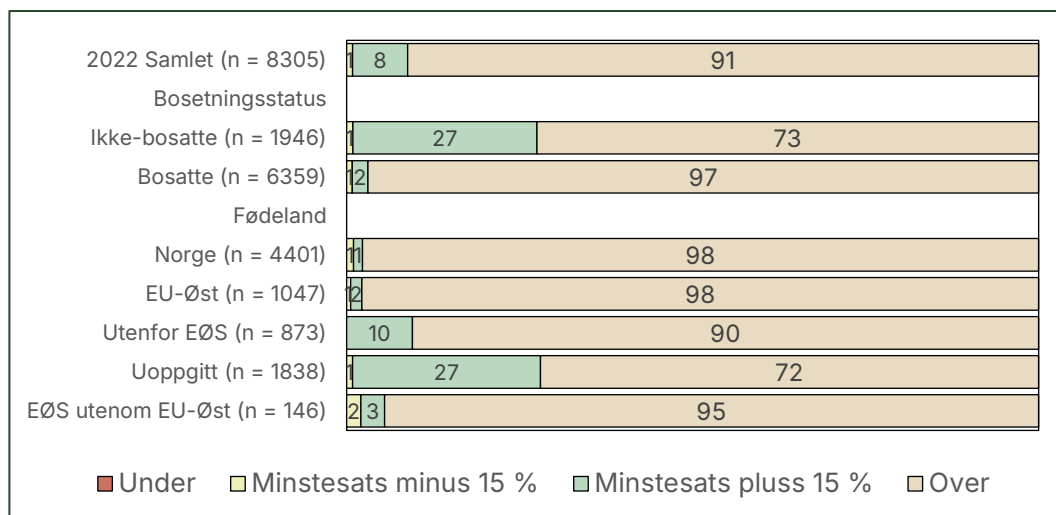
9 Jordbruk og gartnerier

Innenfor «Jordbruk og gartnerier», grønn sektor, er allmenngjøringsvedtakene gjort etter alder (over eller under 18 år), og etter hvor lenge man skal være ferie- eller innhøstningshjelp. Det er egne satser for de som jobber opp til 3 måneder, og for de som jobber fra 3 til 6 måneder. De som jobber lenger enn 6 måneder, skal ha lønn som fast ansatt ufaglært arbeidstaker. I likhet med de andre tariffområdene ser vi bort fra arbeidstakere under 20 år og konsentrerer oss om satsene for voksne arbeidstakere. Tariffnemnda fastslo følgende satser, gjeldende fra 11. mai 2021:

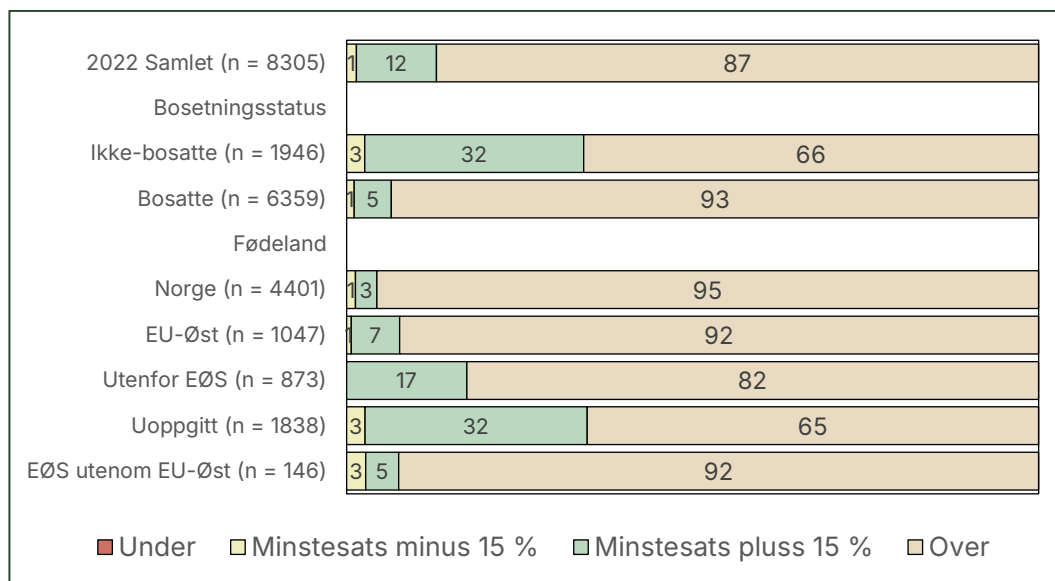
- Over 18 år og ansatt inntil 12 uker: 126,15 kroner i timen.
- Over 18 år og ansatt mellom 12 og 24 uker (3–6 md.): 131,65 kroner i timen.
- Arbeidstakere over 18 år som er ansatt mer enn 6 mnd. skal ha lønn som ufaglært fast ansatt. Dette vil si 146,05 kroner i timen.

I lønnsstatistikken er det ingen informasjon som forteller hvor lenge arbeidsforholdet har vart – kun at man har hatt lønn i observasjonsmåneden. Derfor er det laget tre forskjellige framstillinger for grønn sektor. Felles for alle de tre framstillingene er avgrensningen på yrkesfelt 6 (yrker innen jordbruk, skogbruk og fiske) og yrkesfelt 9 (yrker uten krav til utdanning). Avgrensningen etter standard for næringsgruppering (SN2007) er satt til: Nace 1.1 dyrking av ettårige vekster, Nace 1.2 dyrking av flerårige vekster, Nace 1.3 planteforering og Nace 1.6 tjenester tilknyttet jordbruk m.m. Til sammen utgjør dette grønn sektor. Sammenlignet med 2021 har sysselsettingen i området økt fra 7400 til 8300 lønnsforhold. Av disse har halvparten kommet blant bosatte og halvparten blant ikke-bosatte.

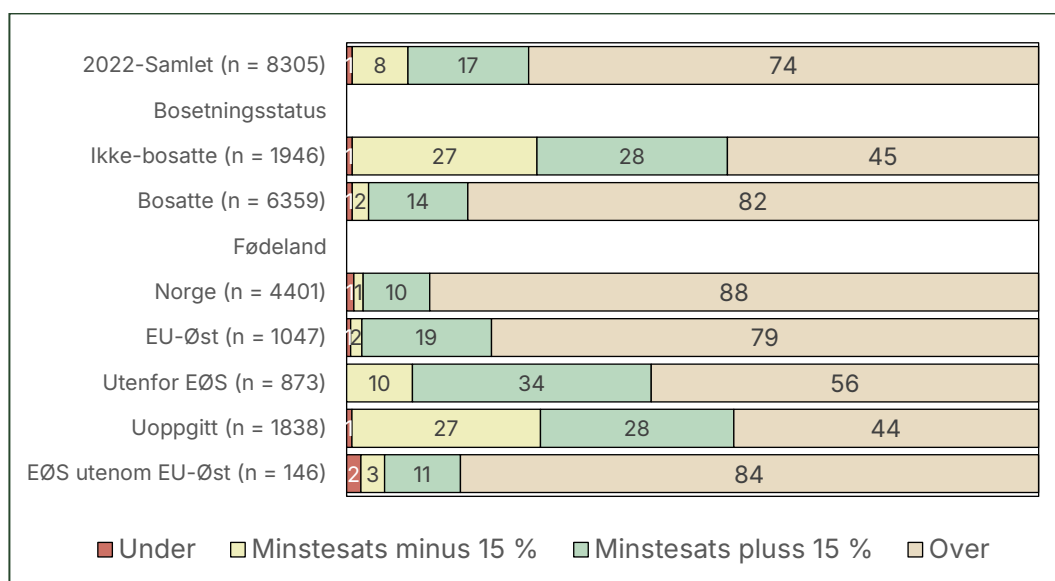
Figur 9.1 Avtalt lønn per time beregnet for minstesats 126 kroner timen (vært ansatt opp til 3 måneder). 2022. Manuelle yrker (STYRK98 =6 og 9). 20–60 år. Etter bosettingsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

Figur 9.2 Avtalt lønn per time beregnet med minstesats 132 kroner timen (vært ansatt lengre enn 3–6 måneder). 2022. Manuelle yrker (STYRK98 = 6 og 9). 20–60 år. Etter bosetningsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

Figur 9.3 Avtalt lønn per time beregnet med minstesats 146 kroner timen (vært ansatt lengre enn 6 måneder). 2022. Manuelle yrker (STYRK98 = 6 og 9). 20–60 år. Etter bosetningsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

Andelene i de ulike lønnskategoriene varierer etter hvilken sats som legges til grunn. Naturlig nok er det en høyere andel som tjener over den laveste satsen, altså satsen som gjelder for arbeidstakere som har vært ansatt opp til tre måneder, enn de som tjener over de to høyere satsene. Lønnsforhold som holdes av ikke-bosatte er konsekvent lengre ned i lønnsfordelingen enn lønnsforhold blant bosatte. Det ser vi ut fra at andelen i kategorien «Over» er betraktelig høyere blant bosatte enn ikke-bosatte – for alle tre satser.

Holder vi de tre figurene sammen, kan vi konstatere at ikke-bosatte ser ut til å klumpe seg rundt et punkt mellom sats nummer to og sats nummer tre. Det ser vi gjennom at andelene lønnsforhold i kategoriene rett rundt sats (gul og grønn) øker betydelig når vi

går fra å legge til grunn satsen på 132 kroner (figur 9.2) til satsen på 146 kroner (figur 9.3). Den høyeste satsen, som er på 146 kr, er altså mer informativ når det gjelder å skille mellom de ulike lønnskategoriene. De fleste arbeidsforhold i området er lønnet over de to laveste satsene.

Når vi tar utgangspunkt i den laveste satsen er det kun minimale endringer fra 2021 til 2022. I 2022 var 91 prosent lønnet godt over sats, som i 2021. Etter de to høyere satsene var det en reduksjon i andelen lønnsforhold i de tre laveste kategoriene, og en økning i andelen lønnet mer enn 15 prosent over satsen. Beskrivelsen er dekkende for både bosatte og ikke-bosatte.

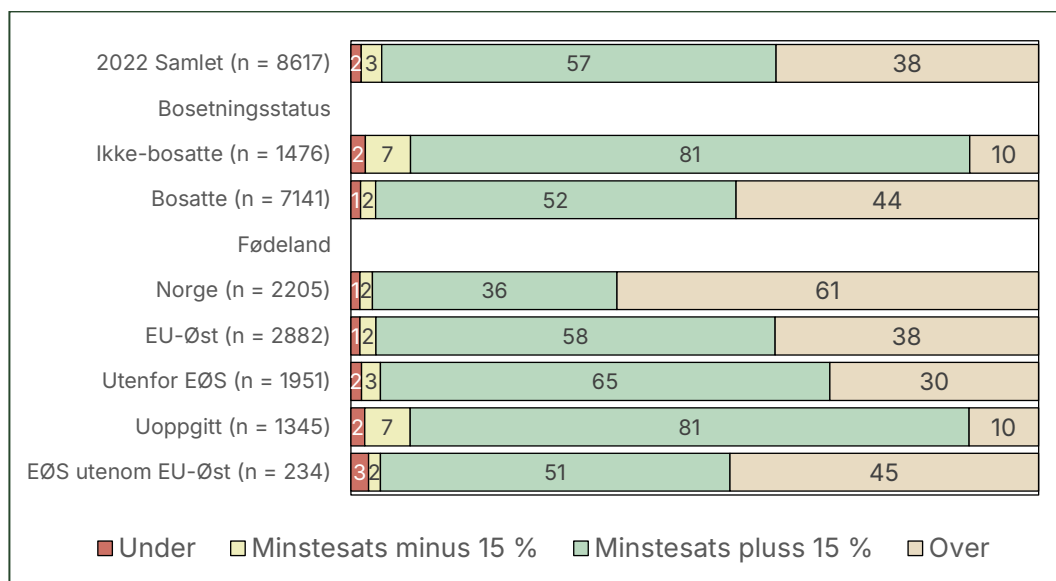
10 Fiskeindustribedrifter

Produksjonsarbeidere skulle ifølge Tariffnemdas vedtak av 10. mai 2021 ikke ha en time-lønn under 193,55 kroner. Det er denne satsen som er brukt i figur 10.1.

- Arbeidstakere som er kategorisert i gruppen «Under» hadde en timelønn lavere enn 165 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 165 til 193 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere med timelønn fra 194 til 222 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 223 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Innenfor Nace 10.2 Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr og Nace 10.411 Produksjon av rå fiskeoljer og fett, var det om lag 8600 lønnsforhold innenfor pro-cess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv. (styrk98 = 8) og ufaglærte yrker (styrk98 = 9). Det har vært en økning med ca. 600 arbeidsforhold i området fra 2021.

Figur 10.1 Avtalt lønn per time. 2022. Antall lønnsforhold for industrioperatører og ufaglærte yrker (STYRK98 = 8 og 9). Nace 10.2 og 10.411. 20–60 år. Etter bosettingsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 5 prosent av lønnsforholdene ligger under minstesats (rødt og gult i figuren) og 57 prosent har minst like høy timelønn som minstesatsen, men den overstiger ikke 222 kroner (altså 15 prosent høyere enn minstesatsen). 10 prosent lønnes mer enn 15 prosent over allmenngjort sats.
- Den høyeste andelen under satsen finner vi blant ikke-bosatte, 9 prosent. Fra 2021 til 2022 har det vært en kraftig nedgang i de to laveste lønnskategoriene. 15 prosent av arbeidsforholdene hadde lønn under allmenngjort sats i 2021, mens denne andelen var på 5 prosent i 2022. Det var en tilsvarende økning i andelen lønnsforhold mer enn

15 prosent over satsen, mens andelen rett over sats (grønn kategori) var uendret mellom 2021 og 2022.

- Blant ikke-bosatte gikk andelen under allmenngjort sats fra 35 til 9 prosent mellom 2021 og 2022, noe som må sies å være en betydelig nedgang.
- Bosatte hadde også en betydelig nedgang i andelen lønnsforhold under sats, fra 13 prosent i 2021 til 3 prosent i 2022. Andelen i beige kategori, som vil si godt over satsen, økte fra 9 til 44 prosent.

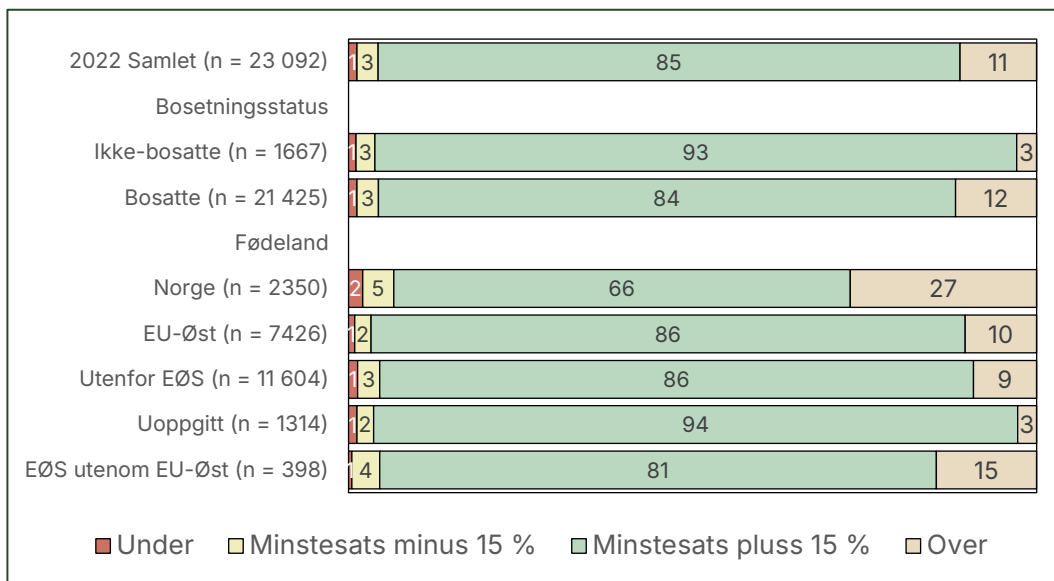
11 Renholdsbransjen

Renholdere skulle ifølge Tariffnemdas vedtak av 10. mai 2021 ikke ha en timelønn under 194,04 kroner. Det er denne satsen som er brukt i figur 11.1. Med utgangspunkt i denne satsen, defineres de fire lønnsgruppene i renholdsbransjen på følgende måte:

- Arbeidstakere som er kategorisert i gruppen «Under» hadde en timelønn lavere enn 167 kroner.
- Arbeidstakere som hadde en timelønn fra 167 til 195 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats minus 15 %».
- Arbeidstakere med timelønn fra 196 til 224 kroner er kategorisert innenfor «Minstesats pluss 15 %».
- Arbeidstakere som hadde en timelønn på 225 kroner eller mer, er kategorisert innenfor «Over».

Renholdsbransjen er definert som Nace 81.210: Rengjøring av bygninger. I yrkesfelt 9-Ufaglærte yrker (renholdere m.m.) var det i 2022 23 000 lønnsforhold. Sysselsettingen i renholdsbransjen økte med 10 prosent fra nesten 21 000 i 2021 til 23 000 i 2022.

Figur 11.1 Avtalt lønn per time, 2022. Antall lønnsforhold for yrker uten krav til utdanning (STYRK98 = 9). Nace 81.210. 20–60 år. Etter bosettingsstatus og landbakgrunn. SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

- 4 prosent lå under minstesats i 2022. Andel lønnsforhold med lavere timelønn enn 85 prosent av minstesatsen var på 1 prosent (rødt i figuren). 3 prosent hadde timelønn inntil 85 prosent av minstesatsen (gult i figuren). De aller fleste, 85 prosent, er lønnet rett over allmenngjort sats.
- Det er norskfødte som utgjør gruppen med høyest andel lønnsforhold under allmenngjort sats. Slik var det også i 2021.
- Som i 2021, utgjør kategorien «Minstesats pluss 15» den største gruppa samlet sett. Endringen fra 2021 til 2022 består i at andelen under satsen har gått fra 9 til 4 prosent, mens andelen godt over satsen (beige kategori) har økt fra 5 til 11 prosent.

- Den samlede utviklingen fra 2021 til 2022 er også dekkende for bosatte. Blant ikke-bosatte har andelen under satsen gått ned, mens det først og fremst har vært en økning i andelen rett over sats.
- Til forskjell fra 2021 er bosatte i 2022 i større grad lønnet godt over satsen (beige kategori), mens ikke-bosatte i større grad lønnes rett over satsen (grønn kategori).

Appendiks

Tabell A1 Oversikt over gjeldende minstesatser i allmenngjorte områder per. september (2019)/november (2020, 2021 og 2022).

Område	Gjeldende time-sats per 09/2019	Gjeldende time-sats per 11/2020	Gjeldende time-sats per 11/2021	Gjeldende time-sats per 11/2022
Overnatting, servering og cateringsvirksomheter	167,90	167,90	175,47	175,47
Byggeplasser i Norge	188,40	188,40	198,30	198,30
Elektrofagene	189,52	189,52	196,47	196,47
Skips- og verftsindustriene	162,60	162,60	172,44	172,44
Persontransport med turbil	158,37	158,37	174,12	174,12
Godstransport på vei	175,95	175,95	185,50	185,50
Jordbruk og gartnerier (*)	123,15(**) 128,65(***) 143,05(****)	123,15(**) 128,65(***) 143,05(****)	126,15(**) 131,65(***) 146,05(****)	126,15(**) 131,65(***) 146,05(****)
Fiskeindustribedrifter	183,70	183,70	193,55	193,55
Renholdsbransjen	187,66	187,66	196,04	196,04

(*) Lønnstakere over 18 år. (**) Ansatt inntil 12 uker. (***) Ansatt mellom 12-24 uker. (****) Ansatt mer enn 6 måneder.

Tabell A2 Byggeplasser i Norge. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	3	5	28	64	112 867
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	4	22	71	93 604
Ikke-bosatte	2	9	59	30	19 263
Fødeland					
Norge	4	4	15	78	64 859
Utenlandsfødte samlet	2	6	47	45	48 008
EU-Øst	1	5	44	50	23 476
Utenfor EØS	5	8	44	43	6338
Uoppgitt	2	9	59	30	14 751
EØS utenom EU-Øst	2	3	23	72	3443
2020					
Samlet	3	4	23	70	11 0204
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	3	18	76	93 212
Ikke-bosatte	2	6	53	39	16 992
Fødeland					
Norge	3	3	12	81	64 831
Utenlandsfødte samlet	2	4	39	55	45 373
EU-Øst	2	3	34	62	22 498
Utenfor EØS	5	6	37	52	6570
Uoppgitt	2	6	53	39	13 029
EØS utenom EU-Øst	2	3	19	76	3276
2021					
Samlet	3	5	22	70	108 653
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	4	19	73	96 370
Ikke-bosatte	2	8	47	44	12 283

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	4	4	15	78	65 831
Utenlandsfødte samlet	3	5	34	58	42 822
EU-Øst	2	4	30	65	21 779
Utenfor EØS	6	8	34	52	6894
Uoppgitt	2	8	47	43	10 993
EØS utenom EU-Øst	2	4	19	75	3156
2022					
Samlet	2	3	17	78	116 650
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	3	12	83	97 512
Ikke-bosatte	1	6	41	52	19 138
Fødeland					
Norge	2	3	9	86	65 185
Utenlandsfødte samlet	1	4	26	69	51 465
EU-Øst	1	2	17	80	23 324
Utenfor EØS	4	5	24	67	7783
Uoppgitt	1	6	42	52	17 198
EØS utenom EU-Øst	1	3	12	85	3160

Tabell A3 Elektrofagene. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	4	3	11	81	23 169
Bosetningsstatus					
Bosatte	4	3	11	82	22 633
Ikke-bosatte	3	12	23	62	536
Fødeland					
Norge	4	3	11	83	20 166
Utenlandsfødte samlet	6	6	16	72	3003
EU-Øst	3	4	19	74	1137
Utenfor EØS	9	6	16	68	988
Uoppgitt	3	12	22	64	416
EØS utenom EU-Øst	6	2	7	85	462
2020					
Samlet	4	3	11	81	23 169
Bosetningsstatus					
Bosatte	4	3	11	82	22 633
Ikke-bosatte	3	12	23	62	536
Fødeland					
Norge	4	3	11	83	20 166
Utenlandsfødte samlet	5	5	14	75	3194
EU-Øst	3	4	19	74	1137
Utenfor EØS	9	6	16	68	988
Uoppgitt	3	12	22	64	416
EØS utenom EU-Øst	6	2	7	85	462
2021					
Samlet	4	3	12	81	24 369
Bosetningsstatus					
Bosatte	4	3	11	82	23 902
Ikke-bosatte	3	4	27	66	467

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	4	3	11	83	20 972
Utenlandsfødte samlet	5	4	17	74	3397
EU-Øst	3	2	14	80	1251
Utenfor EØS	7	7	18	68	1240
Uoppgitt	3	4	29	64	403
EØS utenom EU-Øst	4	3	9	84	503
2022					
Samlet	3	2	10	85	25 217
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	2	10	86	24 515
Ikke-bosatte	0	6	23	71	702
Fødeland					
Norge	3	1	9	86	21 254
Utenlandsfødte samlet	3	3	14	80	3963
EU-Øst	2	1	9	88	1395
Utenfor EØS	6	3	17	73	1393
Uoppgitt	0	6	24	70	628
EØS utenom EU-Øst	2	4	6	88	547

Tabell A4 Skips- og verftsindustrien. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	1	2	11	85	10 595
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	1	4	93	8158
Ikke-bosatte	1	5	33	62	2437
Fødeland					
Norge	2	1	3	94	5873
Utenlandsfødte samlet	1	3	21	75	4722
EU-Øst	1	2	15	83	1723
Utenfor EØS	2	2	8	88	679
Uoppgitt	1	5	33	61	2093
EØS utenom EU-Øst	1	3	4	93	227
2020					
Samlet	1	2	7	90	9470
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	1	3	94	7682
Ikke-bosatte	0	4	24	72	1788
Fødeland					
Norge	2	1	2	95	5638
Utenlandsfødte samlet	1	3	14	82	3832
EU-Øst	0	2	8	90	1448
Utenfor EØS	4	2	5	89	652
Uoppgitt	0	4	25	71	1523
EØS utenom EU-Øst	0	0	2	97	209
2021					
Samlet	2	2	8	88	8617
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	1	5	92	7157
Ikke-bosatte	2	4	23	72	1460

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	2	1	4	93	5132
Utenlandsfødte samlet	2	2	15	81	3485
EU-Øst	1	1	10	88	1384
Utenfor EØS	3	3	9	85	597
Uoppgitt	2	3	24	71	1328
EØS utenom EU-Øst	1	2	2	95	176
2022					
Samlet	1	2	8	89	8640
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	2	7	90	7055
Ikke-bosatte	1	5	14	80	1585
Fødeland					
Norge	1	1	5	92	5038
Utenlandsfødte samlet	1	3	11	84	3602
EU-Øst	1	2	9	89	1331
Utenfor EØS	2	3	11	84	638
Uoppgitt	1	5	14	79	1453
EØS utenom EU-Øst	2	3	4	92	180

Tabell A5 Overnatting, servering og cateringvirksomheter. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	4	12	61	24	80 567
Bosetningsstatus					
Bosatte	4	12	61	24	76 055
Ikke-bosatte	4	16	64	16	4512
Fødeland					
Norge	4	11	57	28	35 794
Utenlandsfødte samlet	4	13	64	20	44 773
EU-Øst	3	11	65	21	10 107
Utenfor EØS	4	14	66	17	27 109
Uoppgitt	5	16	62	17	2181
EØS utenom EU-Øst	3	8	54	36	5376
2020					
Samlet	4	9	59	28	63 568
Bosetningsstatus					
Bosatte	4	9	59	28	60 684
Ikke-bosatte	4	12	64	20	2884
Fødeland					
Norge	4	9	54	32	28 958
Utenlandsfødte samlet	4	9	63	24	34 610
EU-Øst	3	8	63	26	7698
Utenfor EØS	4	10	64	21	21 444
Uoppgitt	3	11	64	21	1412
EØS utenom EU-Øst	3	6	51	39	4056
2021					
Samlet	3	10	61	26	73 813
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	10	61	26	71 716

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Ikke-bosatte	3	10	62	24	2097
Fødeland					
Norge	4	10	58	28	34 342
Utenlandsfødte samlet	3	10	63	24	39 471
EU-Øst	3	7	63	27	8374
Utenfor EØS	3	11	65	20	25 116
Uoppgitt	3	10	63	23	1540
EØS utenom EU-Øst	3	6	50	41	4441
2022					
Samlet	2	5	55	38	83 644
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	5	54	38	78 613
Ikke-bosatte	2	6	64	29	5031
Fødeland					
Norge	2	5	53	39	34 757
Utenlandsfødte samlet	2	5	56	37	48 887
EU-Øst	2	3	49	46	9387
Utenfor EØS	2	6	60	32	30 680
Uoppgitt	2	6	65	28	3761
EØS utenom EU-Øst	2	3	40	54	5059

Tabell A6 Persontransport med turbil. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	1	3	9	86	1577
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	3	9	87	1532
Ikke-bosatte	2	11	24	62	45
Fødeland					
Norge	1	3	7	88	1097
Utenlandsfødte samlet	1	4	14	82	480
EU-Øst	1	8	13	78	108
Utenfor EØS	1	2	14	83	295
Uoppgitt	4	8	27	62	26
EØS utenom EU-Øst	0	0	8	92	51
2020					
Samlet	3	4	11	82	1233
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	4	11	82	1217
Ikke-bosatte	0	0	25	75	16
Fødeland					
Norge	3	4	9	84	845
Utenlandsfødte samlet	4	3	15	78	388
EU-Øst	3	1	21	74	89
Utenfor EØS	4	4	12	79	253
Uoppgitt	0	0	25	75	8
EØS utenom EU-Øst	3	3	16	79	38
2021					
Samlet	2	5	22	71	1341
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	5	22	71	1320
Ikke-bosatte	10	10	24	57	21

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	3	6	18	74	876
Utenlandsfødte samlet	1	5	29	65	465
EU-Øst	0	4	25	71	75
Utenfor EØS	1	5	31	63	332
Uoppgitt	14	7	14	64	14
EØS utenom EU-Øst	0	5	27	68	44
2022					
Samlet	2	3	12	84	1414
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	3	12	84	1390
Ikke-bosatte	0	0	21	79	24
Fødeland					
Norge	2	3	9	86	855
Utenlandsfødte samlet	1	2	16	80	559
EU-Øst	1	6	14	79	85
Utenfor EØS	1	1	17	80	421
Uoppgitt	0	0	25	75	16
EØS utenom EU-Øst	3	5	8	84	37

Tabell A7 Godstransport på vei. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	3	7	32	58	18 083
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	6	30	61	16 120
Ikke-bosatte	7	14	45	33	1963
Fødeland					
Norge	2	6	27	65	12 200
Utenlandsfødte samlet	4	10	41	44	5883
EU-Øst	3	7	41	49	2889
Utenfor EØS	5	14	42	39	1018
Uoppgitt	7	15	45	32	1447
EØS utenom EU-Øst	2	5	31	62	529
2020					
Samlet	3	6	28	63	17 764
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	6	26	65	15 925
Ikke-bosatte	9	11	38	43	1839
Fødeland					
Norge	2	5	24	69	11 962
Utenlandsfødte samlet	5	9	35	51	5802
EU-Øst	4	7	34	56	2880
Utenfor EØS	4	14	38	44	1051
Uoppgitt	10	10	38	42	1381
EØS utenom EU-Øst	3	4	25	68	490
2021					
Samlet	4	9	30	58	17 876
Bosetningsstatus					
Bosatte	3	8	29	60	16 398
Ikke-bosatte	8	18	40	34	1478

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	3	7	26	64	11 903
Utenlandsfødte samlet	6	13	37	45	5973
EU-Øst	5	10	37	49	2943
Utenfor EØS	7	17	35	41	1212
Uoppgitt	9	20	40	32	1300
EØS utenom EU-Øst	3	6	31	60	518
2022					
Samlet	2	6	21	71	18 747
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	5	19	75	16 365
Ikke-bosatte	5	15	35	45	2382
Fødeland					
Norge	2	4	17	78	11 655
Utenlandsfødte samlet	3	9	28	60	7092
EU-Øst	3	6	24	68	3138
Utenfor EØS	4	10	27	60	1330
Uoppgitt	5	16	36	44	2109
EØS utenom EU-Øst	1	4	20	74	515

Tabell A8 Fiskeindustribedrifter. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	2	4	68	26	8164
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	4	64	30	6728
Ikke-bosatte	1	6	86	7	1436
Fødeland					
Norge	2	3	45	49	2297
Utenlandsfødte samlet	2	5	76	17	5867
EU-Øst	2	4	74	20	2973
Utenfor EØS	3	5	76	16	1635
Uoppgitt	1	4	86	8	1027
EØS utenom EU-Øst	2	5	62	31	232
2020					
Samlet	2	3	65	30	8312
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	3	62	34	6916
Ikke-bosatte	1	3	82	14	1396
Fødeland					
Norge	2	2	44	51	2304
Utenlandsfødte samlet	2	3	73	22	6008
EU-Øst	2	3	70	26	2980
Utenfor EØS	3	3	75	19	1794
Uoppgitt	0	3	82	15	1014
EØS utenom EU-Øst	2	2	58	38	220
2021					
Samlet	1	14	57	28	8034
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	12	57	30	7106
Ikke-bosatte	2	34	56	9	928

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	1	9	41	49	2322
Utenlandsfødte samlet	1	16	63	19	5712
EU-Øst	2	10	65	23	2783
Utenfor EØS	1	17	65	17	1863
Uoppgitt	2	34	56	9	861
EØS utenom EU-Øst	1	6	54	39	205
2022					
Samlet	2	3	57	38	8617
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	2	52	44	7141
Ikke-bosatte	2	7	81	10	1476
Fødeland					
Norge	1	2	36	61	2205
Utenlandsfødte samlet	2	3	65	30	6412
EU-Øst	1	2	58	38	2882
Utenfor EØS	2	3	65	30	1951
Uoppgitt	2	7	81	10	1345
EØS utenom EU-Øst	3	2	51	45	234

Tabell A9 Jordbruk og gartnerier, Sats 1: Ansatt inntil 12 uker. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	0	1	14	85	8175
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	1	5	95	5893
Ikke-bosatte	0	2	37	61	2282
Fødeland					
Norge	0	1	4	95	4154
Utenlandsfødte samlet	0	2	24	75	4021
EU-Øst	0	1	8	91	1381
Utenfor EØS	0	2	11	88	533
Uoppgitt	0	2	39	59	2002
EØS utenom EU-Øst	0	0	3	97	105
2020					
Samlet	0	1	12	87	7978
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	1	4	96	5914
Ikke-bosatte	0	1	36	63	2064
Fødeland					
Norge	0	1	3	96	4297
Utenlandsfødte samlet	0	1	23	77	3681
EU-Øst	0	1	6	93	1216
Utenfor EØS	0	1	12	87	533
Uoppgitt	0	1	38	61	1810
EØS utenom EU-Øst	0	1	5	94	122
2021					
Samlet	0	1	7	91	7390
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	1	3	96	5897

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Ikke-bosatte	0	1	24	75	1493
Fødeland					
Norge	0	1	2	96	4220
Utenlandsfødte samlet	0	1	14	85	3170
EU-Øst	0	1	5	94	1082
Utenfor EØS	0	1	7	92	525
Uoppgitt	0	1	25	74	1438
EØS utenom EU-Øst	0	2	4	94	125
2022					
Samlet	0	1	8	91	8305
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	1	2	97	6359
Ikke-bosatte	0	1	27	73	1946
Fødeland					
Norge	0	1	1	98	4401
Utenlandsfødte samlet	0	1	15	84	3904
EU-Øst	0	1	2	98	1047
Utenfor EØS	0	0	10	90	873
Uoppgitt	0	1	27	72	1838
EØS utenom EU-Øst	0	2	3	95	146

Tabell A10 Jordbruk og gartnerier, Sats 2: Ansatt 12-24 uker. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats + 15 %	Over	N
2019					
Samlet	0	4	16	79	8175
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	2	8	90	5893
Ikke-bosatte	0	11	39	50	2282
Fødeland					

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats + 15 %	Over	N
Norge	0	2	5	93	4154
Utenlandsfødte samlet	0	7	28	65	4021
EU-Øst	0	3	17	80	1381
Utenfor EØS	0	4	14	82	533
Uoppgitt	0	11	40	49	2002
EØS utenom EU-Øst	0	0	10	90	105
2020					
Samlet	0	3	16	81	7978
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	2	6	92	5914
Ikke-bosatte	0	5	44	51	2064
Fødeland					
Norge	0	2	4	94	4297
Utenlandsfødte samlet	0	4	30	66	3681
EU-Øst	0	2	17	81	1216
Utenfor EØS	0	2	17	80	533
Uoppgitt	0	6	45	50	1810
EØS utenom EU-Øst	0	2	8	89	122
2021					
Samlet	0	2	13	85	7390
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	2	7	91	5897
Ikke-bosatte	0	5	36	59	1493
Fødeland					
Norge	0	2	5	93	4220
Utenlandsfødte samlet	0	3	23	73	3170
EU-Øst	0	1	12	86	1082
Utenfor EØS	0	2	14	84	525
Uoppgitt	0	5	37	58	1438
EØS utenom EU-Øst	0	3	7	90	125

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats + 15 %	Over	N
2022					
Samlet	0	1	12	87	8305
Bosetningsstatus					
Bosatte	0	1	5	93	6359
Ikke-bosatte	0	3	32	66	1946
Fødeland					
Norge	0	1	3	95	4401
Utenlandsfødte samlet	0	2	21	77	3904
EU-Øst	0	1	7	92	1047
Utenfor EØS	0	0	17	82	873
Uoppgitt	0	3	32	65	1838
EØS utenom EU-Øst	0	3	5	92	146

Tabell A11 Jordbruk og gartnerier, Sats 3: Ansatt mer enn 6 mnd. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	1	14	26	59	8175
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	5	23	71	5893
Ikke-bosatte	2	37	32	29	2282
Fødeland					
Norge	1	4	19	76	4154
Utenlandsfødte samlet	1	24	33	42	4021
EU-Øst	1	9	35	56	1381
Utenfor EØS	1	11	35	53	533
Uoppgitt	2	39	31	28	2002
EØS utenom EU-Øst	0	3	16	81	105
2020					
Samlet	1	12	23	64	7978
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	4	20	76	5914
Ikke-bosatte	1	36	34	30	2064
Fødeland					
Norge	1	3	17	80	4297
Utenlandsfødte samlet	1	23	31	46	3681
EU-Øst	1	6	30	63	1216
Utenfor EØS	1	12	31	56	533
Uoppgitt	1	38	32	29	1810
EØS utenom EU-Øst	1	5	14	80	122
2021					
Samlet	1	7	20	71	7390
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	3	16	80	5897

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Ikke-bosatte	1	24	38	38	1493
Fødeland					
Norge	1	2	13	83	4220
Utenlandsfødte samlet	1	14	30	55	3170
EU-Øst	1	5	23	72	1082
Utenfor EØS	0	8	27	65	525
Uoppgitt	1	25	38	37	1438
EØS utenom EU-Øst	2	4	10	84	125
2022					
Samlet	1	8	17	74	8305
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	2	14	82	6359
Ikke-bosatte	1	27	28	45	1946
Fødeland					
Norge	1	1	10	88	4401
Utenlandsfødte samlet	1	16	26	58	3904
EU-Øst	1	2	19	79	1047
Utenfor EØS	0	10	34	56	873
Uoppgitt	1	27	28	44	1838
EØS utenom EU-Øst	2	3	11	84	146

Tabell A12 Renholdsbransjen. 2019-2022. Antall lønnsforhold. SSBs lønnsstatistikk, egne beregninger.

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
2019					
Samlet	2	11	82	5	22 007
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	10	83	5	20 523
Ikke-bosatte	3	15	80	1	1484
Fødeland					
Norge	3	10	72	15	2675
Utenlandsfødte samlet	2	11	84	3	19 332
EU-Øst	2	10	86	3	7588
Utenfor EØS	2	11	83	4	10 752
Uoppgitt	3	17	79	2	566
EØS utenom EU-Øst	2	9	83	6	426
2020					
Samlet	2	8	86	5	21 686
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	8	86	5	20 303
Ikke-bosatte	2	9	87	2	1383
Fødeland					
Norge	2	8	74	16	2569
Utenlandsfødte samlet	2	8	87	3	19 117
EU-Øst	1	6	89	3	7449
Utenfor EØS	2	9	86	4	10 690
Uoppgitt	2	9	86	2	541
EØS utenom EU-Øst	2	10	81	8	437
2021					
Samlet	2	7	86	5	20 789
Bosetningsstatus					
Bosatte	2	7	86	5	20 216
Ikke-bosatte	2	8	88	3	573

	Under	Minstesats minus 15 %	Minstesats pluss 15 %	Over	N
Fødeland					
Norge	2	9	74	15	2461
Utenlandsfødte samlet	2	7	88	4	18 328
EU-Øst	1	5	90	4	6945
Utenfor EØS	2	8	86	4	10 577
Uoppgitt	2	8	88	3	443
EØS utenom EU-Øst	2	6	83	9	363
2022					
Samlet	1	3	85	11	23 092
Bosetningsstatus					
Bosatte	1	3	84	12	21 425
Ikke-bosatte	1	3	93	3	1667
Fødeland					
Norge	2	5	66	27	2350
Utenlandsfødte samlet	1	3	87	9	20 742
EU-Øst	1	2	86	10	7426
Utenfor EØS	1	3	86	9	11 604
Uoppgitt	1	2	94	3	1314
EØS utenom EU-Øst	1	4	81	15	398

Fafo

Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning

Borggata 2B, Oslo

Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo

Sentralbord: 22 08 85 00

E-post: fafo@fafo.no

fafo.no

